

relații financiar ~ valutare și comerciale internaționale

ghidul lucrătorului de comerț exterior

Balanța de import-export a întreprinderii

Ca instrument de analiză a echilibrului planului de comerț exterior balanța comercială se prezintă sub forma unui tabel statistic, care permite înregistrarea separată a operațiilor de export și a celor de import de mărfuri, având același obiect sau grupate după aceleași criterii (natura mărfii, țara parteneră, modalitatea de plată etc.) și compararea nivelelor totalizatoare obținute pentru o perioadă delimitată de timp, de obicei un an. În contextul măsurilor de perfecționare a mecanismului economic și financiar adoptate la Plenara C.C. al P.C.R. din martie 1978, balanța comercială a devenit cea mai importantă pirghie de autoconducere, autogestiuie și autofinanțare a întreprinderilor producătoare în activitatea lor de comerț exterior, contribuind astfel la realizarea echilibrului corespunzător între export și import. La acest nivel microeconomic, respectiv la nivelul întreprinderii producătoare, al centralelor, se hotărăște soarta echilibrului valutar dintre export și import. Centrala industrială, în calitate de titular de plan poartă întreaga răspundere pentru elaborarea planurilor — inclusiv a planului de comerț exterior — în domeniul ei de activitate și pentru îndeplinirea prevederilor planului pe ansamblul centralei și de fiecare întreprindere subordonată ei. Totodată, colectivul de oameni ai muncii din fiecare întreprindere producătoare este cel mai autorizat for, care stabilește posibilitățile concrete de export (dând și certitudinea realizării lor), iar în aceste limite își înscrie și își satisface necesarul propriu de import.

Balanța comercială (import-export) cuprinde — la nivelul întreprinderii producătoare — pe de o parte

exportul de produse ale întreprinderii, pe de altă parte, importul de mașini, utilaje și instalații complexe pentru acțiuni și obiective de investiții, importul de piese de schimb, materii prime, materiale, importul de completare pentru producție și importul efectuat de întreprindere în vederea realizării acțiunilor de cooperare economică internațională.

Balanța comercială a întreprinderii producătoare nu este afectată de exporturile și importurile sub clauza „admișiune temporară”: bunuri trimise la țiguri și expoziții, mașini trimise la probe de încercare sau la reparații, materii prime și accesorii importate pentru înnoțire (operațiuni „lohn”). De asemenea, expedițiile de mostre fără valoare sau de produse cu titlu de „mostră fără valoare” sînt excluse din sfera balanței comerciale.

Revenind la ceea ce cuprinde balanța comercială a întreprinderii producătoare, trebuie arătat că atât exporturile cât și importurile sînt precizate fizic și valoric, pe produse și pe modalități de plată.

Această observație subliniază faptul că la nivel microeconomic interesează circulația fizică a produselor, deci întreaga evidență este constituită pe documentele care atestă trecerea efectivă a mărfii peste frontiera vamală (declarații vamale).

Soldul (S) al balanței comerciale se obține comparînd exportul (E) cu importul (M) specific aceleiași perioade de referință:

$$E - M = S$$

Soldul poate fi activ, cînd balanța este excedentară ($E > M$), echilibrat ($E = M$) sau pasiv, cînd balanța este deficitară ($E < M$).

Introducerea în mecanismul economico-financiar al întreprinderii producătoare a soldului balanței sale comerciale ca indicator de plan creează condiții noi, deosebit de favorabile realizării echilibrate a planului de comerț exterior al țării și urmării contribuției fiecărei unități economice la activitatea de export. Întreprinderea își planifică importurile în strictă concordanță cu necesitățile sale reale și corelat cu volumul activității sale de export, fiind obligată să acopere integral cheltuielile de import. Gradul de acoperire a importului prin export (GA) se stabilește ca raport procentual între cele două fluxuri de mărfuri în expresie valorică pe baza relației:

$$GA = \frac{E}{M} \cdot 100$$

Se impune ca fiecare întreprindere producătoare să realizeze:

$$GA \geq 100,$$

dar această sarcină trebuie tratată diferențiat de la caz la caz, în funcție de etapa de dezvoltare în care se află întreprinderea. Astfel, pentru un nou obiectiv de investiție, aflat în faza de construcții-montaj, nu se pune problema acoperirii eventualelor utilaje importate cu export de mărfuri în același an. De obicei, acest fapt este fizic imposibil de realizat, urmînd ca exportul să acopere în perioade de plan ulterioare — în minimul de timp — și acest import.

Pentru o întreprindere care produce deja la întreaga sa capacitate, conjunctura pieței internaționale poate să determine o dezechilibrare nefavorabilă a balanței, ceea ce nu înseamnă neapărat că activitatea desfășurată de întreprindere este defectuoasă. Desigur, factorul de decizie trebuie să analizeze cauzele care au determinat acest dezechilibru și să inițieze întregul

RELAȚII FINANCIAR-VALUTARE

complex de măsuri menite să redreseze balanța și să recupereze — în limita posibilităților — pasivul prin livrări suplimentare la export.

Fie și numai din aceste două exemple rezultă limitele cognitive ale soldului balanței comerciale ca indicator al **planificării și analizei curente a activității de comerț exterior** la nivelul întreprinderii producătoare, dacă nu este corelat cu factorii ce determină soldul la un moment dat. Pentru a elimina aceste neajunsuri, se recomandă folosirea unor perioade de referință mai ample decât anul de plan, **aprecierea globală** făcută pe un interval de 3—5 ani fiind mai edificatoare decât situația specifică fiecărui an în parte.

Studiu de caz

Să acceptăm că o fabrică de confecții livrează la export 3 mii costume bărbătești, anual, de-a lungul perioadei 1971—1974. În anul 1974, se extinde capacitatea de fabricație cu o nouă linie, utilajele și piesele de schimb fiind obținute în cadrul unui program de cooperare cu o firmă străină. Contravaloarea echipamentului urmează să se achite în intervalul 1973—1979 astfel: 65% sub formă de confecții livrate pe piața partenerului, restul de 35% în valută obținabilă, inclusiv prin exportul pe terțe piețe a produselor realizate în noua linie de fabricație.

Tabelul 1 conține situația relațiilor cu străinătatea ale acestei întreprinderi producătoare în intervalul 1974—1978. Se observă că în anul 1974, când a fost importat echipamentul pentru noua linie de fabricație, balanța comercială a întreprinderii este puternic dezzechilibrată (S = -23 milioane lei), deoarece exportul specific aceluia an acoperea doar 14,81% din valoarea importului. Dimpotrivă, în cei trei ani care urmează (1975—1977) balanța este dezzechilibrată în celălalt sens, adică este de active considerabile ca urmare a faptului că, pe de o parte importul este limitat strict la piesele de schimb necesare bunei funcționări a liniei și la importul de completare (unele materiale pentru comenzile primite de fabrică), în timp ce exportul a crescut de 5—8 ori. În săși intrarea în producție a noii linii de confecții explică această evoluție a exportului, activele înregistrate în acești ani trebuie privite prin prisma angajamentelor externe ale întreprinderii producătoare, în primul rând față de cooperantul care a livrat echipamentele.

În ultimul an analizat, 1978, balanța comercială înregistrează un pasiv de 2 milioane de lei, încasările din exportul de confecții acoperind doar 88,24% din valoarea importului realizat în acest an de către fabrică. Situația nu este îmbucurătoare pentru întreprindere, dar în aprecierea realistă a activității se va ține seama de faptul că pe întreaga perioadă de referință (1974—1978) soldul balanței

comerciale a întreprinderii înregistrează un activ de 6 milioane de lei, deci ea și-a putut achita integral obligațiile externe curente și cele decurgând din acțiunea de cooperare încă din anul 1978.

Cum poate fi totuși explicată evoluția divergentă a exportului și a importului realizate de întreprindere în anul 1978, evoluție care a condus la înregistrarea pasivului amintit mai sus ?

Tabelul 1

Balanța comercială a întreprinderii producătoare în perioada 1974—1978

Anul	Import total	din care:		Export de produc	Soldul balanței comerciale	GA (%)
		Echipament piese	Materiale de completare			
1974	27	25	2	4	- 23	14,81
1975	11	1	10	19	+ 8	172,75
1976	12	2	10	24	+ 12	200,00
1977	11	2	9	22	+ 11	200,00
1978	17	4	13	15	- 2	88,24
Comul: 78	-	-	-	84	+ 6	107,69

Tabelul 2

Evoluția cantitativă și valorică a comerțului exterior realizat de întreprinderea producătoare

Anul	Importul		Exportul	
	Cantitatea (tone)	Valoarea (milioane lei)	Cantitatea (mii buc.)	Valoarea (milioane lei)
1975	45	10	15	19
1976	50	10	19	24
1977	47	9	17	22
1978	50	13	11	15
1978				
1975	100	111,11%	100	73,33%
				78,95%

Lăsînd de o parte importul de piese de schimb, care era oricum convenit în cadrul cooperării cu firma străină, cauza deficitului înregistrat în 1978 trebuie căutată în creșterea cantitativă și de preț a partidei de import, în timp ce la export cantitatea a fost redusă cu cca. 6 mii bucăți, iar creșterea de preț nu este caracterizată de aceeași amploare. Într-adevăr, importul de completare a fost în anul 1978 cu 17% mai scump decât în anul 1975 ($130:111,11 = 1,17$ sau 117%), iar scumpirea exportului a fost doar de 7,66% ($78,95:73,33 = 1,0766$). Revine factorului de decizie să analizeze care sînt cauzele deteriorării raportului de schimb în anul 1978 față de perioada de bază, respectiv să aprecieze motivele care au determinat o scumpire

mult mai lentă a produselor exportate față de creșterea prețului la importul de completare.

În scopul cointeresării întreprinderilor producătoare în realizarea și depășirea planului de export, din valuta efectiv obținută peste prevederile planului de export, prin sporirea producției destinate exportului în condițiile realizării/îmbunătățirii prețurilor și a cursurilor de revenire aprobate, se pune la dispoziția întreprinderii o cotă de pină la 25% pentru a realiza importuri destinate dezvoltării producției pentru export, reutilizării, introducerii de noi tehnologii, îmbunătățirii calității produselor.

dr. M. KORKA

Consecințele neexecutării obligațiilor — rezilierea contractelor

Prin contractele comerciale internaționale părțile își asumă obligații reciproce care, de regulă, privesc obiectul contractual; neexecutarea la timp și în bune condițiuni a acestora poate avea consecințe diferite, în funcție de natura lor și a urmărilor pe care le produc, consecințe care pot fi din cele mai drastice, respectiv încetarea de a mai fi a contractelor. Cum forța majoră a fost analizată în cadrul a două numere precedente (nr. 8 și 10), în cele ce urmează vom analiza consecințele neexecutării contractelor din alte cauze, imputabile părților contractante.

Neexecutarea obligațiilor asumate de cumpărător

În afara plății prețului care, de regulă are loc după livrarea mărfii, cumpărătorul își asumă prin contractul încheiat anumite obligații de îndeplinirea cărora depinde executarea livrării mărfurilor de către vânzător; asemenea obligații operează ca adevărate condiții de suspendare a obligațiilor de executare a contractului. Dacă în dreptul economic, respectiv în legislația privind contractele economice nu se poate presupune încheierea unor contracte de furnizare sub condiție suspensivă, caracteristica esențială a acestora fiind fermitatea lor, numai astfel putând sluji scopului pentru care au fost încheiate, cu totul altfel se pune problema în cadrul contractelor comerciale de vânzare internațională. Deseori, întreprinderile noastre de comerț exterior sînt interesate ca înainte de contractarea la intern și, deci, de a fi puse în producție mărfurile care fac obiectul contractului comercial de vânzare internațională, partenerul extern să-și îndeplinească unele obligații. De regulă, asemenea obligații privesc plata avansului, deschiderea acreditivului și altele.

Într-un contract comercial de vânzare internațională încheiat de I.S.C.E. „Mecanoexportimport” întîlnim următoarea clauză :

„Contractul intră în vigoare prin deschiderea acreditivului de 10% (15% sau 20%), cu titlu de avans; prevăzut la art. III din acest contract”.

O clauză similară întîlnim și în contractul model al întreprinderii de comerț exterior „VITROCIM” :

„Contractul intră în vigoare numai condiționat de faptul că acreditivul parvine, în bună ordine și cu toate

detaliile, la Banca Română de Comerț Exterior, nu mai tîrziu de . . . . . 197 . . . ; în caz contrar contractul poate fi reziliat de vânzător”.

Legat de aceste clauze se naște întrebarea : Ce se întîmplă în situația în care cumpărătorul nu-și îndeplinește obligațiile asumate prin contractul semnat ?

În ipoteza în care contractul, potrivit voinței părților este supus dreptului român se aplică prevederea din Codul civil. Acest cod, prin art. 1017, stabilește principiul că o obligație contractuală sub condiție suspensivă nu devine perfectă decît după împlinirea ei și că pînă în acest moment obligația nu are ființă. Așa fiind, un contract de vânzare-cumpărare încheiat sub condiție suspensivă este afectat de următoarele reguli proprii : prescripția începe să curgă din momentul în care s-a împlinit condiția suspensivă (art. 1885 Cod civil); riscul lucrului determinat este și rămîne, pînă la împlinirea condiției, în sarcina debitorului; în ipoteza în care condiția suspensivă nu se împlineste contractul este privit ca inexistent. Reglementări similare întîlnim în toate sistemele de drept național.

În cazul în care vânzătorul și-a asumat unele obligații care nu constituie condiții suspensive — cum ar fi remiterea documentațiilor, avizarea celor elaborate de vânzător, transmiterea instrucțiunilor de expediere etc. — consecința neexecutării lor la termen este suportarea de penalitate sau daune, potrivit prevederilor din contract sau a unor norme de drept uniform internaționale (Condiții generale de livrare C.A.E.R. 1968/1975 și altele).

Neexecutarea obligațiilor asumate de vânzător

În cazul contractului de vânzare comercială internațională vânzătorul poate fi în culpă în trei ipostaze : a) întîrzierea față de termenul stabilit, b) livrarea de mărfuri necorespunzătoare calitativ și c) nelivrarea mărfurilor. Cum consecințele livrării de mărfuri necorespunzătoare calitativ le-am tratat într-un număr precedent, în cele ce urmează vom prezenta numai consecințele întîrzierii executării obligațiilor asumate și cele privind nelivrarea.

● **Livrarea cu întîrziere.** Statistica o dovedește că printre genurile de abateri de la executarea întocmai a

obligațiilor contractuale, întîrzierea față de termenele stabilite prin contracte este cea mai frecventă; este motivul pentru care părțile trebuie să dea o atenție deosebită, încă din faza de negociere, ce anume sancțiuni sînt aplicabile părții în culpă.

Prin Condițiile generale C.A.E.R. — 1968/1975 sînt sancționate cu penalizări următoarele abateri de la obligațiile asumate de părți prin contracte de vânzare internaționale încheiate, legate de întîrziere în executare :

a) **Întîrzierea în livrarea mărfii față de termenele prevăzute în contract,** penalitățile fiind de : 0,05% pentru fiecare zi, pînă la 30 zile; 0,08% pe zi, pentru următoarele 30 zile; 0,12% pe zi, în continuare, fără însă ca valoarea totală a penalităților să poată depăși 8% din valoarea mărfii întîrziate.

b) **Întîrzierea în punerea la dispoziția cumpărătorului, de către vânzător, a documentației tehnice fără de care mașinile sau utilajele nu pot fi puse în exploatare;** penalitățile sînt cele de mai sus și se calculează la valoarea mașinilor sau a utilajelor nepuse în exploatare. Dacă întîrzierea în remiterea documentației are loc după întîrzierea în livrare această penalitate se calculează ca o continuare a penalităților pentru întîrzierea în livrarea mașinilor și a utilajelor.

c) **Întîrzierea în remiterea certificatelor de analiză pentru mărfurile destinate prelucrării, atunci cînd prin contract s-a prevăzut o asemenea obligație, fără de care marfa nu poate fi folosită se penalizează la fel ca și întîrzierea în livrarea mărfurilor (lit. a de mai sus).**

d) **Nerespectarea termenelor fixe de livrare se penalizează cu 5%, cumpărătorul avînd dreptul, la denunțarea contractului, să ceară în locul acestei penalități repararea prejudiciului cauzat prin neexecutarea contractului.** În situația în care cumpărătorul consimte ca executarea să aibă loc cu întîrziere, se vor calcula penalitățile de la lit. a.

e) **Neavizarea în timp util a cumpărătorului cu privire la expedierea mărfii este penalizată cu 0,2% la valoarea mărfii expediate, însă nu mai puțin de 10 ruble și nu mai mult de 100 ruble pentru o expediere.** În cazul în care cumpărătorul a suportat cheltuieli de staționare are dreptul să le recupereze de la vânzător, în următoarele condiții :

— în cazul transporturilor pe apă diferența de la penalitățile calculate și cheltuiala efectivă ;

— în cazul celorlalte mijloace de transport calculul se face ca mai sus, fără însă ca pentru o partidă de marfă expediată cu un singur document să se poată pretinde mai mult de 100 ruble.

Pentru ca vânzătorul să fie obligat la plata penalităților, pretențiile trebuie să fie formulate de către cumpărător într-un termen maxim de 3 luni.

Ca regulă generală, în contractele comerciale internaționale cu parteneri din țări nemembre ale C.A.E.R. penalitățile sînt de natură contractuală; așa fiind, în funcție de interesul lor, și de obiectul contractului, părțile au calitatea să le instituie sau nu, prin acordul comun de voință.

● **Nelivrarea mărfurilor.** Dacă neexecutarea contractelor nu este motivată de una din cauzele de exonerare de răspundere, consecințele sînt desființarea lor și suportarea de către partea în culpă a prejudiciului suferit de partea creditoare. În limbaj juridic, desființarea contractelor este exprimată prin sinonimele rezoluțiune sau reziliere, iar cuantumul despăgubirilor prin daune-interese.

Cum într-o secțiune finală ne vom ocupa de reziliere, în cele ce urmează vom analiza căile de realizare a despăgubirilor ca urmare a neexecutării obligațiilor asumate prin contracte comerciale de vânzare comercială internațională.

În răspunderea contractuală, în general, sancționarea părții care nu și-a respectat obligațiile asumate se realizează prin plata de către debitor a unor penalități convenționale, stabilite prin contract, sau legale, așa cum este cazul celor stabilite prin C.G.L. — C.A.E.R. 1968/1975, precum și prin obligarea la plata daunelor interese.

Daunele interese reprezintă pentru creditor un echivalent în bani destinat să acopere prejudiciul suferit ca urmare a neexecutării contractului de către debitorul aflat în culpă.

În relațiile comerciale internaționale echivalentul în bani al daunelor interese nu poate depăși un echivalent pe care debitorul putea în mod normal să-l prevadă, neputînd fi deci vorba de un prejudiciu imprezizibil. Sub acest aspect, Legea uniformă asupra vânzării internaționale de obiecte mobiliare corporale de la Haga prevede că daunele interese nu pot fi superioare pierderii suferite și cîștigului nerealizat pe care partea în culpă ar fi trebuit să le prevadă, chiar de la încheierea contractului, ca fiind posibil să se producă în urma neexecutării acestuia.

Prejudiciul suferit de cumpărător trebuie să constituie consecința directă și imediată a neexecutării obligației de livrare de către vânzător, iar nu și unele prejudicii indirecte care ar fi putut surveni. Vânzătorul va putea fi deci obligat să suporte prejudiciul care derivă din fapta al cărei autor este, între altele și prejudiciul existînd o legătură causală, suficient de strînsă și semnificativă.

Rezilierea contractului

Părțile dintr-un contract comercial de vânzare internațională urmăresc executarea lui în natură și în condițiile stipulate. Uneori, din diferite motive — forță majoră, falimentul vânzătorului sau al cumpărătorului, atitudinea culpabilă a debitorului etc. — contractul ajunge în impas, respectiv nu mai poate fi executat, executarea lui s-ar efectua cu asemenea întîrziere încît nu mai prezintă interes pentru creditor, de regulă cumpărătorul din contract; în asemenea situații apare necesară rezoluțiunea lui.

Prin rezoluțiune se înțelege desființarea cu caracter retroactiv a unui contract sinalagmatic pentru neexecutarea culpabilă de către debitor a obligațiilor sale. Intocmai ca nulitatea, rezoluțiunea desființează efectele contractului nu numai pentru viitor, dar și pentru trecut. Spre deosebire de nulitate, care intervine pentru cauze anterioare sau contemporane încheierii contractului, rezoluțiunea operează pentru fapte intervenite ulterior formării sale valide și anume pentru neexecutarea obligațiilor de către debitor. În contractele sinalagmatice cu prestațiuni succesive, rezoluțiunea produce însă efecte numai pentru viitor, lăsînd neatînsă executarea prestațiilor anterioare. O asemenea rezoluțiune se numește reziliere.

Dreptul material uniform consacrat prin Condițiile generale de livrare C.A.E.R. 1963/1975, dominat de principiul executării efective a obligațiilor decurgînd din contractele comerciale internaționale, limitează domeniul de aplicație al rezoluțiunii, ca sancțiune excepțională pentru neîndeplinirea obligațiilor contractuale. Caracteristic în această privință sînt prevederile paragrafului 85. Astfel, dacă prin contract nu se convine un alt termen, numai după o întîrziere în livrare a mărfii mai mare de 4 luni, iar pentru utilaje mari, de fabricație specială, mai mare de 6 luni față de termenul de livrare convenit prin contract, cumpărătorul are drept să renunțe la executarea contractului pentru partea de marfă întîrziată, și pentru partea de marfă livrată anterior, dacă partea de marfă livrată nu poate fi folosită fără partea de marfă nelivrată (pct. 1). Cumpărătorul are dreptul să rezilieze contractul și înainte de expirarea termenelor menționate anterior, dacă vânzătorul comunică în scris cumpărătorului că nu va livra marfa în cursul acestor termene (pct. 2). Pentru fabrici și instalații complexe, termenele de reziliere ale contractului vor fi convenite de părți pentru fiecare caz în parte (pct. 3). Același caracter excepțional prezintă rezoluțiunea și în cadrul prevederilor paragrafului 3,1 pct. 8 și pct. 7 potrivit cărora dacă în acordul bilateral sau în contract este stabilit dreptul cumpărătorului de a rezilia contractul, însă nu sînt prevăzute condițiile de reziliere, cumpărătorul poate să uzeze de acest drept, dacă arbitrajul va recunoaște că vânzătorul nu poate înlătura defectul prin reparare sau înlocuire, iar cumpărătorul nu poate folosi marfa conform destinației cu bonificația oferită de vânzător. În sîrșit, în con-

formitate cu prevederile paragrafului 75, pct. 7, dacă acreditivul prevăzut în contract, ca urmare a unor condiții speciale de livrare, nu va fi deschis de cumpărător în termenul prevăzut, vânzătorul va acorda cumpărătorului un termen suplimentar, iar numai dacă respectiva obligație nu este îndeplinită nici la acest termen, vânzătorul are dreptul să rezilieze contractul.

În conformitate cu art. 1020 și 1021 din Codul civil român o parte dintr-un contract bilateral are dreptul de a cere în justiție desființarea cu efect retroactiv a contractului, întrucît cealaltă parte nu și-a executat obligația, comitent cu executarea în natură a obligației, dacă aceasta mai este posibilă, sau executarea prin echivalent. Judecătorul are libertatea de a pronunța sau nu rezoluțiunea, în funcție de circumstanțele cauzei. El poate deci, acorda și un termen de grație pentru executarea obligației de către debitor; deoarece neexecutarea se datorează culpei debitorului, odată cu pronunțarea uneia sau altelei din soluții, instanța va putea să oblige pe debitor și la daune interese pentru prejudiciile cauzate creditorului.

În cadrul legislațiilor inspirate de Codul civil francez, rezoluțiunea contractului pentru neexecutare se fundamentează pe ideea de scop care stă și la baza teoriei cauzei, dar într-o formă tehnică diferită. Într-adevăr, pentru a decide dacă este cazul să pronunțe sau nu rezoluțiunea, organul de jurisdicție va trebui să examineze care a fost cauza, care au fost scopurile — imediate și mediate — ale consimțămîntului, pentru ca, în funcție de aceasta să poată aprecia dacă executarea obligațiilor de către debitor este de natură să ducă la realizarea scopurilor care au cauzat manifestarea de voință a creditorului.

Dreptul R.F.G. concepe rezoluțiunea ca un remediu anormal și indezirabil. Articolul 325 din Codul civil german prevede că, în cazul în care debitorul dintr-un contract sinalagmatic face imposibilă executarea obligației de care este ținut, creditorul poate să reclame daune interese sau chiar să-și retragă cuvîntul său.

În sistemul de Common Law rezoluțiunea contractului operează ca și în sistemele de tradiție franceză și germanică pentru aceleași cauze, neexecutarea totală a contractului, o încălcare gravă a obligațiilor care se asimilează neexecutării totale sau neîndeplinirea unei clauze esențiale. Originalitatea rezoluțiunii de tip englez este caracterul ei extrajudiciar, rezultînd din voința părților și din conduita lor. Cînd debitorul în loc de a executa obligațiile nu le îndeplinește sau le îndeplinește atît de prost încît afectează însăși baza contractului (the root of the contract), creditorul poate să trateze contractul ca desființat. Dacă el uzează de acest drept, contractul este efectiv rezoluționat.

Intrarea în vigoare a

Noului sistem monetar vest-european

Miniștrii de finanțe ai țărilor membre ale C.E.E. au hotărât, în urma întâlnirii din 7 martie a.c. de la Washington (cu ocazia reuniunii bianuale a Comitetului Interimar al F.M.I.) să recomande guvernelor lor să aprobe intrarea în vigoare a noului sistem monetar european. Efectuându-se procedurile de demarare, au fost stabilite, în ziua de 12 martie a.c., noile cursuri centrale și cursuri pivot, iar sistemul a devenit operațional începând cu data de 13 martie a.c.

Cele opt țări participante la noul sistem sînt Belgia, Danemarca, Franța, Irlanda, Italia, Luxemburg, Olanda și R. F. Germania; Anglia și-a rezervat dreptul de a hotărî ulterior eventuala aderare la sistem. Austria și-a manifestat dorința de a avea un statut de asociere cu noul sistem, iar Norvegia va adopta, probabil, o poziție similară. Conform aprecierilor, Elveția nu va deveni oficial un membru asociat, dar va avea legături neoficiale, de informare reciprocă, cu noul sistem.

Acordul miniștrilor de finanțe a survenit după ce au fost depășite neînțelegerile dintre Franța și R. F. Germania privind sumele compensatorii (s-a hotărît renunțarea la procedura sumelor compensatorii folosită în politica agricolă comunitară, acest lucru îndepărtînd rezervele Franței privind intrarea în vigoare a noului sistem). De asemenea, evoluția relativ stabilă a cursurilor monedelor comunitare, în ianuarie și februarie a.c., perioadă în care acestea au fluctuat într-un interval de pînă la $\pm 2,25\%$, adică exact limitele de intervenție ale sistemului, fără a exista un angajament formal în acest sens, a fost un argument în plus pentru intrarea în vigoare a noului sistem.

În prima zi de funcționare a sistemului, coroana daneză a fost moneda care a cotat cel mai bine (în partea superioară a marjei de fluctuare) iar francul belgian moneda care a cotat cel mai slab (în partea inferioară a marjei de fluctuare). Ecarterul dintre coroana daneză și celelalte monede a fost de: $1,83\%$ față de francul belgian, $0,83\%$ față de marca vest-germană, $0,67\%$ față de francul francez, $0,69\%$ față de lira irlandeză, $0,61\%$ față de guldenul olandez și $0,23\%$ față de lira italiană.

★

Oficialitățile monetare ale țărilor participante la sistemul monetar vest-european au anunțat cursurile centrale (valoarea monedei respective în E.C.U. — unitatea monetară vest-europeană) cursurile pivot (cursurile fixe dintre monedele participante, deduse

din cursurile centrale) și punctele de intervenție (limitele de $\pm 2,25\%$ de la cursurile pivot, care nu trebuie depășite de cotațiile înregistrate pe piețele valutare). Prezentăm în continuare aceste valori.

1. Francul francez

Curs central: 1 E.C.U. = 5,79831 franci.

Cursurile pivot și limitele de intervenție (franci francezi pentru 100 unități monetare naționale):

— marca vest-germană: 230,91; 225,81/236,21;
— guldenul olandez: 213,113; 208,38/217,96;
— lira italiană: 0,505013; 0,47560/0,53620;
— francul belgian: 14,6948; 14,3680/15,0290;
— coroana daneză: 81,8286; 80,01/83,69;
— lira irlandeză: 875,034; 855,55/894,95.

2. Marca vest-germană

Curs central: 1 E.C.U. = 2,51064 mărci.

Cursurile pivot și limitele de intervenție (mărci vest-germane pentru 100 unități monetare naționale):

— francul francez: 43,2995; 42,335/44,285;
— lira italiană: 0,218668; 0,2059/0,2322;
— lira irlandeză: 378,886; 370,5/387,5;
— guldenul olandez: 92,2767; 90,225/94,375;
— francul belgian: 6,36277; 6,221/6,508;
— coroana daneză: 35,4313; 34,645/36,235.

Cursurile pivot ale mărcii vest-germane nu au fost anunțate (în principiu ele se situează la mijlocul marjeilor de intervenții).

3. Lira italiană

Cursul central nu a fost anunțat.

Cursurile pivot și limitele de intervenție (în cazul lirei) limitele de intervenție se situează la $\pm 6\%$; valorile reprezintă lire italiene pe unitate monetară națională):

— marca vest-germană: 457,314; 430,698/485,576;
— guldenul olandez: 421,995; 397,434/448,074;
— francul belgian: 29,0979; 27,4044/30,8961;
— francul francez: 198,015; 186,49/210,252;
— lira irlandeză: 1732,7; 1831,85/1839,78;
— coroana daneză: 162,033; 152,605/172,045.

4. Francul belgian

(francul luxemburghez are valori similare)

Cursul central: 1 E.C.U. = 39,4582.
Cursurile pivot și limitele de intervenție (franci belgieni pe unități monetare naționale):

— francul francez: 6,80512; 6,65375/6,96;
— lira irlandeză: 59,5471; 58,2225/60,9020;
— lira italiană: 3,43668; 3,2365/3,6490;
— marca vest-germană: 15,7164; 15,3665/16,0740;
— guldenul olandez: 14,5026; 14,18/14,8325;
— coroana daneză: 5,56852; 5,4445/5,6950.

5. Lira irlandeză

Cursul central și cursurile pivot nu au fost comunicate.

Limitele de intervenție (în lire irlandeze pentru 100 unități monetare naționale):

— marca vest-germană: 25,8060/26,9937;
— francul francez: 11,1739/11,6881;
— lira italiană: 0,0543545/0,0612801;
— francul belgian: 1,64198/1,71755;
— guldenul olandez: 23,8130/24,9089;
— coroana daneză: 9,14313/9,56424.

6. Coroana daneză

Cursul central: 1 E.C.U. = 7,08592 coroane.

Cursurile pivot și marjele de intervenție (coroane daneze pentru 100 unități monetare naționale):

— marca vest-germană: 354,313; 346,45/362,35;
— guldenul olandez: 383,967; 375,425/392,7;
— franci belgieni: 17,9581; 17,5592/18,3672;
— franci francezi: 119,490/124,985;
— lire italiene: 0,5813/0,6553;
— lire irlandeze: 1405,55/1093,65.

7. Guldenul olandez

Cursul central: 1 E.C.U. = 2,72077 guldeni.

Cursurile pivot și marjele de intervenție (guldeni pentru 100 unități monetare naționale):

— francul francez: 46,9235; 45,88/47,99;
— marca vest-germană: 108,37; 105,96/110,835;
— francul belgian: 6,89531; 6,7420/7,0520;
— coroana daneză: 38,3967; 37,5425/39,270;
— lira irlandeză: 4,10597; 4,0145/4,1995;
— lira italiană: 23,6970; 22,3175/25,16.

Pentru activitatea de comerț exterior, intrarea în vigoare a noului sistem are mai multe semnificații, dintre care semnalăm pe cele mai palpabile.

În primul rând, se extinde zona de relativă stabilitate a cursurilor de schimb la un număr mai mare de monede (opt, comparativ cu cinci în cazul fostului sistem vest-european de flotare concertată). Având în vedere statutul de asociere pe care îl pot avea monedele țărilor nemembre ale C.E.E., zona de stabilitate se poate extinde în viitor la un număr și mai mare de monede. Trebuie însă să se aibă în vedere faptul că marjele de fluctuație ale noului sistem ($\pm 2,25\%$) sînt mai mari decît marjele sistemului postbelic Bretton Woods ($\pm 1\%$) sau cele ale fostului sistem vest-european de flotare concertată ($\pm 1,125\%$) ceea ce semnifică faptul că modificările permise ale cursurilor de schimb în cadrul noului sistem sînt relativ importante, făcînd necesară în continuare apelarea la metodele de contracarare a riscurilor valutare. Acest lucru este cu atît mai valabil, cu cît unele monede (cum este lira italiană) au marje de flotare deosebit de largi ($\pm 6\%$) iar, pe de altă parte, sistemul prevede posibilitatea schimbării cursurilor pivot atunci cînd condițiile o vor cere.

Față de dolarul S.U.A. și alte monede terțe, monedele participante la noul sistem vor flota în mod concertat, variațiile în aceste raporturi de curs fiind, teoretic, nelimitate. De aici rezultă că intrarea în vigoare a noului sistem nu va acționa în sensul stabilizării cursului dolarului, riscurile valutare în contractele încheiate în dolari americani rămînînd la fel de mari.

În al doilea rînd, valorile de curs anunțate pot fi folosite la întocmirea prognozelor pe termen mediu și lung ale cursurilor valutare, sau la formularea clauzelor valutare în cadrul contractelor de comerț exterior. Cursurile centrale și cursurile pivot anunțate rămîn în vigoare, cu o probabilitate ridicată, cel puțin 6—12 luni, ceea ce înseamnă că în perioada respectivă cotațiile de piață înregistrează modificări în limitele de intervenție menționate. De asemenea, prognoza cursului dolarului se va face, în bloc, pentru toate valutele sistemului; creșterea cursului mărcii vest-germane față de dolar va antrena, în limita a $4,5\%$, o evoluție similară pentru francul francez, francul belgian, guldenul olandez etc.

M. ISĂRESCU
I.E.M.

fișier

Regimul operațiunilor valutare în India Administrarea și controlul valutelor

Începînd cu 25 sep. 1975 rupia a flotat față de un coș ponderat de valute în limitele de $\pm 2,25\%$. (Paritatea valutei este 0,118489 grame aur fin). Ratele de schimb pentru tranzacțiile în lire sterline sînt date de Banca de rezerve a Indiei. La sfîrșitul lui decembrie 1977 rata medie a Băncii de rezerve din India pentru o liră sterlină era de 15,75 rupii, iar cumpărările și vânzările sale de lire sterline se efectuau prin dilerii autorizați, la cursurile de 15,70, respectiv 15,80 rupii. Banca de rezerve cumpără lire sterline, dolari americani, mărci vest-germane, yenii japonezi și unități, monete asiaticе, atît la vedere cit și la termen și vinde la vedere lire sterline și unități monetare asiaticе.

Dilerii autorizați își pot procura necesarul de valute străine pe piața Londrei și își pot acoperi în rupii fie la vedere, fie la termen tranzacțiile autorizate în principalele valute. Operațiile la termen se pot face pe perioade pînă la 6 luni, cu bănci autorizate din orice țară, cu excepția celor din grupul conturilor bilaterale (R. P. Bulgaria, R. S. Cehoslovacă, R. D. Germană, R.P.D. Coreeană, R.P. Polonă, R.S. România și U.R.S.S.).

Controlul devizelor este realizat de Banca de rezerve, conform politicii generale a guvernului. Activitățile de rutină privind controlul devizelor sînt delegate diferitelor bănci comerciale, care acționează cu dilerii autorizați. Orice propunere de investiții directe în India este examinată de Comisia pentru investiții străine. Pentru continuarea în India a unor activități comerciale sau industriale de către companii cu participare străină la capital de peste 40% sau pentru stabilirea de către acestea în India a oricărei succursale, oficii, birou etc. pentru activitățile menționate, este necesară o autorizație generală sau specifică din partea Băncii de rezerve. Licențele de import și de export sînt date de birourile pentru controlul importurilor și exporturilor.

INCASĂRI ȘI PLAȚI

Țările sînt clasificate în două grupe: cu plăți în conturi bilaterale (R.P.B., R.S.C., R.D.G., R.P.D. Coreeană, R.P.P., R.S.R., U.R.S.S., Afganistan) și cu plăți în conturi externe. Plățile către și încasările de la țările cu conturi bilaterale trebuie efectuate în rupii indiene în contul respectiv de cliring. Plățile către 14 țări cu conturi externe (Austria, Belgia-Luxemburg, Canada, Danemarca, Olanda, Franța, R.F.G., Italia, Japonia, Norvegia, Suedia, Elveția, Anglia, S.U.A.) pot fi efectuate în rupii în creditul conturilor rezidenților din aceste țări, sau în

moneda oricărei țări din acest subgrup. Plățile către celelalte țări cu conturi externe pot fi efectuate (1) în moneda țării respective; (2) în moneda oricărei țări din subgrupul menționat de 14 țări sau (3) în rupii în contul rezidenților oricărei țări din grupul celor cu conturi externe.

Incasările din subgrupul celor 14 țări cu conturi externe pot fi obținute în rupii din contul unei bănci din oricare din aceste țări sau în moneda oricărei țări a acestui subgrup.

Incasările din celelalte țări cu conturi externe pot fi obținute (1) în moneda țării respective; (2) în moneda oricărei țări din subgrupul celor 14; (3) în rupii din contul unei bănci din oricare țară cu cont extern.

LICENȚELE DE IMPORT

Anumite poziții specifice pot fi importate liber, în cadrul unei licențe generale deschise. Toate celelalte importuri necesită licențe individuale. Importurile unor materii prime și materiale (componente) specificate, cerute de toate industriile, sînt liberalizate. Licențele pentru materii prime și componente se acordă permanent, pe baza necesarului pe perioade de pînă la 12 luni. Se pot acorda și autorizații suplimentare tuturor industriilor pentru necesar suplimentar de materii prime și componente. Autorizațiile pot fi acordate și pe baza unor credite din străinătate, sau pentru importurile cu plata în rupii în conturi bilaterale de cliring. Se dă prioritate solicitanților de importuri care efectuează și exporturi.

Autorizațiile individuale pot fi acordate în următoarele variante:

- 1) pe baza aprecierii de la caz la caz;
- 2) pe bază de cote alocate importatorilor, conform cu importurile efectuate de aceștia în perioada de bază;
- 3) utilizatorilor reali, pe baza necesarului acestora;
- 4) exportatorilor înregistrați, conform conținutului de importuri al exporturilor acestora.

Autorizațiile individuale sînt încadrate în următoarele trei tipuri:

- Licențe pentru zone monetare generale;
- Licențe specifice (pentru bunuri de capital);
- Licențe pentru o singură țară (importuri din țara cu care sînt încheiate acorduri de cliring).

Autorizațiile se acordă cu prioritate pentru importurile de îngrășăminte, alimente, bunuri de investiții, materii prime și alte materiale pentru producție. Programul de import mai cuprinde o listă de poziții, al căror import este numai excepțional per-

mis și o listă de poziții al căror import este permis doar cu restricții, în funcție de disponibilitățile de producție internă. Sunt prevăzute proceduri speciale aplicabile importurilor de bunuri de capital, uzine electrice și bunuri importate în cadrul unor tranzacții guvernamentale și pentru proiectele de irigații. Exportatorii înregistrați pot obține pe bază de autorizații (licențe „REP”) anumite materii prime și materiale pentru producția destinată exportului. Aceste autorizații pot fi transferate de la un exportator la altul. Autorizațiile pentru importurile de bunuri de investiții se acordă în funcție de o serie de criterii, cum ar fi importanța economică a produsului, potențialul de economisire de devalve, disponibilul de credite pe termene medii și lungi pentru finanțarea importurilor. Nu se acordă licențe de import pentru mașini sau alte mijloace de investiții depășind 750 000 rupii, dacă acestea sunt produse și de producători indigeni și aduse la cunoștința utilizatorilor prin publicitate. Se pot acorda totuși autorizații de import și pentru asemenea produse, dacă cele autohtone sunt exagerat de costisitoare, ori nu au fost primite oferte interne. În unele cazuri sunt permise importuri libere de mașini până la anumite plafoane valorice, indiferent de disponibilitățile din producția indigenă. Industriile orientate spre export, care își realizează la extern peste 20% din producție pot importa bunuri capitale până la valoarea de 10 milioane de rupii anual. Deținătorii licențelor de import obțin devizele de la bănci autorizate, la prezentarea acestora și depunerea unei copii după licență. Plățile către străinătate pot fi efectuate prin acreditiv documentar sau încasări cash contra documente. În mod normal, nu se permit avansuri înainte de emiterea documentelor de transport al mărfii, totuși în cazul unor importuri speciale de mașini și bunuri de capital, transportate pe cale maritimă, pot fi efectuate plăți anticipate parțial, cu autorizație specială a Băncii de rezervă.

Importul unor produse ca: cereale boabe, grăsimi și uleiuri, unele produse farmaceutice, bumbac brut, iută, o serie de îngrășăminte, majoritatea metalelor neferoase și numeroase categorii de oțel, este rezervat guvernului sau întreprinderilor comerciale de stat cum sunt: Corporația comercială de stat (State Trading Corporation — STC); Corporația iutei din India (Jute Corporation of India); Corporația pentru alimente din India (Food Corporation of India). Corporația de stat pentru produse chimice și farmaceutice din India (State Chemicals and Pharmaceuticals Corporation of India — CPC), Corporația pentru comercializarea mineralelor și metalelor (Minerals and Metals Trading Corporation).

Importul cauciucului sintetic, produselor pe bază de sulf, vitaminelor

și antibioticelor este efectuat de regulă de STC și CPC. Importurile unor materii prime în vrac, altele decât cele menționate mai sus, pot fi efectuate de agenții de stat, inclusiv de Centrul de asistență cu materii prime industriale (Industrial Raw Materials Assistance Centre — IRMAC).

În afara taxelor de import aplicabile, importurile sunt supuse unor taxe auxiliare de 3,15 sau 25% ad valorem. Fac excepție de la aceste taxe auxiliare cerealele destinate alimentației, bumbacul brut și cărțile.

O. RUJAN

noțiuni, termeni, operațiuni

Marketing în cooperare

Deși nu se poate vorbi încă de un mecanism unanim acceptat de constituire a grupurilor de cooperare în marketing, se poate concluziona din analiza unor cazuri de răsunet cum au fost: lansarea vinurilor argentinene în Europa, a exporturilor indiene de centrale electrice, sau a exporturilor suedeze de mașini și utilaje că acest mod de conlucrare oferă importante avantaje privind: 1) creșterea încasărilor valutare; 2) schimbul de know-how; 3) instruirea personalului; 4) înnoirea și diversificarea nomenclatorului de export; 5) economii de scară; 6) lansarea unor domenii noi ale exportului; 7) accesul la noi segmente ale pieței mondiale; 8) scurtarea canalelor de distribuție; 9) omogenizarea în timp (sezoane) și pe zone geografice a exporturilor.

Prezentarea modului de constituire și funcționare a „joint export marketing groups” (grupuri de cooperare în marketingul de export) o vom face pe baza experienței Consiliului suedez de promovare a exporturilor, care în 1966 a inițiat o companie privind constituirea de astfel de grupuri, ca o

cale pentru exportatorii suedezi de a-și menține pozițiile pe piețele externe în condițiile unei concurențe tot mai aspre. Principalul argument utilizat a fost că raționalizarea activității de marketing poate aduce economii mai mari decât raționalizările în activitatea de producție. Acolo unde constituirea unei societăți mixte de comercializare eșuează din motive ca: dificultatea de împărțire a sarcinilor și responsabilităților între parteneri; acordarea unei atenții inegale eforturilor de marketing pe produse; reținerea partenerilor de a acorda reciproc libertate deplină de acțiune; dificultatea de a arbitra conflictele și dorințele partenerilor, constituirea unui grup de cooperare în marketing poate fi o primă etapă de acomodare reciprocă a partenerilor. Investigațiile ulterioare organizate de Consiliul suedez de promovare a exporturilor împreună cu Asociația industriei constructoare de mașini, în rindul a 75 de firme privind domeniile și zonele în care doresc dezvoltarea cooperării în marketing au relevat următoarele orientări ale interesului:

Domeniul de cooperare	Țări capitaliste dezvoltate		Țări în curs de dezvoltare	Țări socialiste	Nespecificat
	Europa	Alte zone			
I Cooperare în vânzări	24	5	13	10	22
II Cooperare în publicitate	19	3	11	9	12
III Cooperare în studiul pieței	24	6	19	10	18
IV Alte domenii	9	1	5	3	17

Printre domeniile cuprinse în categoria a IV-a de diverse, au fost indicate: cooperarea tehnică: în raționalizarea și adaptarea produselor; furnizarea pentru exporturi complexe și livrări la cheie; aprovizionarea din import de materii prime și subansamble; participarea comună la târguri și

expoziții; colaborarea în pregătirea și distribuția tipăriturilor publicitare; schimbul de experiență privind activitatea reprezentanțelor în străinătate; organizarea service-ului etc.

Interesant de remarcat este opțiunea făcută pentru constituirea de grupuri axate pe „beneficiar comun”.

decit pe „familie de produse”, în primul caz fiind vorba de a oferi în comun produse complementare din structura cererii, în timp ce în al doilea caz este vorba de produse concurențiale.

Treptele de dezvoltare a cooperării în marketing pe care le-au parcurs grupurile au impus și lărgirea serviciilor oferite de Consiliu.

I. Cooperare în procurarea informațiilor (informații comerciale de bază, servicii uzuale de promovare a exporturilor)

II. Cooperare în informare și planificarea de marketing (incluzând suplimentar adaptarea serviciilor la cerințele specifice ale exportatorilor).

III. Cooperare în informare, planificarea de marketing și implementarea programelor de marketing (incluzând suplimentar asistență în realizarea programelor).

Iată cum s-a desfășurat concret lucrarea celor 15 firme din grupul exportatorilor de utilaje miniere.

O primă selecție a zonelor, țărilor și domeniilor de interes s-a efectuat prin completarea unor grile ce au evidențiat prioritățile de grup. Astfel a fost desemnată ca o țară de interes prioritar în promovarea exporturilor, Spania. Cooperarea în cadrul grupului, limitată la prima treaptă, „procurarea informațiilor” s-a desfășurat astfel:

1. Informațiile comerciale de bază pentru toate articolele furnizate de grup au fost furnizate de Consiliul suedez de promovarea exporturilor (ex. consumul aparent de produse, obstacole tarifare și netarifare etc.) în mod gratuit.

2. Din cadrul grupului, 5 firme care erau deja bine introduse pe piață și nu aveau nevoie de acțiuni promoționale suplimentare s-au oferit să sprijine în mod gratuit pe celelalte, prezentându-se experiența proprie, rezultatele unor studii de piață pe care le comandaseră în mod individual înaintea, și recomandând firmele de consultanță pe care le utilizaseră cu succes în studiile de piață.

3. Departamentul de servicii pentru cooperarea în marketingul de export al Consiliului a lansat o licitație pentru execuția unui studiu de marketing privind promovarea exportului de utilaje miniere pe piața Spaniei. Din cele 7 oferte primite, de la firmele de consulting, cu prețuri între 90 000 și 17 000 de coroane suedeze, a fost reținută cea de 25 000 de coroane suedeze. Costurile au fost suportate de cele 10 firme în părți egale, de câte 2 500 de coroane.

Odată cu dezvoltarea serviciilor oferite exportatorilor de Consiliu s-a trecut la suportarea a o parte din aceste prestații de servicii de către exportatori, dar totuși în condiții de economii importante la bugetul de marketing al acestora.

Practică arbitrală internațională

Unele consecințe ale defectelor mărunte ale mărfii vindute

În relațiile de import-export, reglementările legale și uzanțele internaționale urmăresc eradicarea livrării de produse necorespunzătoare calitativ. Soluțiile practicate în acest scop, printre care trebuie amintită în primul rând răspunderea patrimonială a vânzătorului, nu sînt însă rigide. Ele se adaptează realităților, ținînd cont de interesele rezonabile ale părților în cauză.

Astfel, necesități de ordin comercial au impus să se facă deosebire între defectele propriu-zise ale mărfii livrate și defectele mărunte, fără importanță funcțională sau de valoare modică.

Noțiunea defectelor mărunte, considerată ca o categorie de-sime-stătătoare, a fost acceptată de uzanțele comerciale internaționale, găsindu-și consacrară și în cuprinsul § 33 pct. 2 și § 81 pct. 2 din Condițiile generale C.A.E.R. de livrare a mărfurilor (C.G.L.).

Diferențierea arătată nu atrage însă în nici un caz exonerarea vânzătorului de răspundere contractuală pentru defectele mărunte. Uzanțele comerciale reprobă, cu alte cuvinte, chiar defectele mărunte, căci altmînterî cerința fundamentală de a se respecta cu strictețe parametrii calitativi ai mărfii ar avea de suferit.

Defectele mărunte sînt însă supuse, sub anumite aspecte, unui tratament juridic specific, în genere simplificat prin comparație cu consecințele care decurg din defectele propriu-zise ale mărfii livrate. O asemenea particularizare se învederează, de exemplu, în prevederile § 33 pct. 2 și cele ale § 81 pct. 2 din C.G.L. Potrivit textelor citate, defectele mărunte, pentru care răspunderea o poartă vânzătorul, se înlătură de către cumpărător, dacă remediarea nu suferă amîinare și nici nu impune participarea vânzătorului, trecîndu-se însă asupra acestuia cheltuielile normale efective. Este de reținut că textele citate din C.G.L., care asigură, pe socoteala vânzătorului, realizarea tuturor cerințelor calitative ale mărfii livrate, simplifică modalitățile folosite în acest scop.

Practică arbitrală a adus, prin interpretări judicioase, și alte precizări referitoare la regimul defectelor mărunte ale mărfii.

Potrivit Comisiei de arbitraj din București pentru litigii de comerț exterior, delimitarea dintre defectele propriu-zise ale produsului și cele mărunte constituie o chestiune de fapt, lăsată la aprecierea organului de jurisdicție.

Un exemplu semnificativ în această privință îl oferă hotărîrea nr. 53 din 30 iunie 1976, pronunțată de către Co-

misia de arbitraj în cadrul unui export de autoturisme Dacia în R.P. Polonă. Părțile au convenit că fiecare mașină va fi dotată cu cite două centuri de siguranță. La destinație s-a constatat că într-unul din loturile de autoturisme livrate, citeva mașini nu aveau asemenea centuri. Deficiența a fost caracterizată de către organul arbitral ca un defect mărunț, în temeiul următoarei motivări: „În cazul centurilor de siguranță nu poate fi vorba despre piese care se integrează organic în structura autoturismului și în lipsa cărora acesta să nu poată funcționa. Este vorba în realitate de un defect mărunț, caracterizat prin valoarea redusă a centurilor de siguranță, care reprezintă doar 10% din valoarea mașinii. La asemenea defecte mărunte se referă § 81 pct. 2 din C.G.L.”.

Este de observat că arbitrajul a folosit un criteriu complex, atît funcțional, cit și valoric spre a defini — în lipsă de alte precizări legale — defectele mărunte, prin opoziție cu defectele propriu-zise. Credem că dedublarea criteriului valoric prin cel funcțional se justifică, deoarece în principiu C.G.L. țin seama, în materie de utilaje, de faptul dacă marfa poate fi utilizată conform destinației sale, spre a deduce de aici în ce măsură ea corespunde sau nu din punct de vedere calitativ prevederilor contractuale.

În litigiul ce ne preocupă, caracterizarea defectului mărunț a prezentat nu numai un interes teoretic, ci și unul practic. În adevăr, potrivit tezei importatorului din R.P. Polonă, lipsa unor centuri de siguranță urma să atragă penalizări calculate în funcție de valoarea integrală a autoturismelor respective. Dar organul arbitral nu a acceptat o atare poziție. Fiînd vorba despre un defect mărunț, s-a decis că „baza de calcul a penalităților trebuie să o constituie în speță valoarea centurilor de siguranță”.

Hotărîrea nr. 53/1976, de care ne-am ocupat, a înțeles astfel să contribuie eficient la mobilizarea vânzătorului în vederea respectării depline a cerințelor calitative stabilite prin contractele externe, evitînd însă inechitatea categorică la care s-ar fi ajuns dacă penalitățile erau calculate proporțional cu valoarea totală a autoturismelor, ca și cînd ar fi fost în discuție un defect major al mașinilor livrate, de natură să împiedice însăși utilizarea lor, iar nu simple defecte mărunte.

dr. O. CĂPAȚINA

Redactor coordonator :
dr. Ioan GEORGESCU

raporturi de muncă

Efectele delegării și ale detașării

Deși reglementate în comun de Codul muncii în art. 66—68 inclusiv, delegarea și detașarea își păstrează fiecare un profil propriu. Distanța dintre aceste două instituții juridice nu constă numai în faptul că perioadele pentru care pot fi dispuse sînt diferite, ea se referă însăși la natura lor. Astfel o delegare care depășește 60 de zile nu poate fi considerată detașare și nici o detașare pe o perioadă mai mică de 60 de zile nu constituie o delegare.

Nu numai că prin natura lor sînt diferite în sensul că în cazul delegării persoana în cauză este retribuită de unitatea care a delegat-o fiind supusă disciplinei acesteia, în timp ce detașarea presupune retribuirea celui în cauză de către noua unitate, unde persoana detașată este obligată să respecte ordinea și disciplina muncii.

Cu deosebire apare pregnantă diferența dintre efectele produse de delegare și de detașare.

EFFECTELE DELEGĂRII

● **Continuitatea contractului de muncă.** Pe timpul delegării, contractul de muncă al persoanei încadrate în muncă subzistă în continuare, în toate clauzele sale, cel în cauză rămînd subordonat unității care l-a delegat. Chiar și în situația în care delegarea se execută — în materialitatea sa — la o altă unitate, persoana delegată își păstrează nealterat raportul său de muncă cu unitatea la care este încadrată, delegarea reprezentînd în esență prestarea aceluiași activități dar în alt loc.

● **Obligativitatea delegării.** Delegarea dispusă cu respectarea dispozițiilor legale este obligatorie. Refuzul nejustificat de a executa un ordin legal de delegare constituie o abatere ce atrage răspunderea disciplinară, putîndu-se lua și măsura extremă a desfacerii contractului de muncă. (Trib. Suprem col. civ. dec. nr. 1128/1966 în R.R.D. nr. 3/1967 p. 160).

Potrivit principiilor generale, persoana încadrată în muncă nu este obligată să aducă la îndeplinire un ordin de delegare vădit ilegal.

● **Păstrarea funcției și a retribuției tarifare de încadrare.** Art. 67 (1) din Codul muncii prevede că pe durata delegării cel în cauză își păstrează funcția și retribuirea avute anterior. Principiul rezultă și indirect din prevederea alineatului (2) a aceluiași articol, care dispune că în cazurile

cînd pentru munca prestată de o persoană detașată sau trecută temporar într-o altă muncă, este prevăzută o retribuție mai mare, cel în cauză are drept la aceasta, în condițiile prevăzute de lege. Persoanele delegate sînt excluse de la beneficiul acestor prevederi, ceea ce vrea să indice și faptul că în cazul delegării cei în cauză vor presta același fel de muncă cu cel avut anterior.

● **Retribuția cuvenită.** Art. 67 (1) din Codul muncii prevede expres că persoana delegată păstrează retribuția avută anterior.

Persoanele prevăzute în statul de funcțiuni (personalul TESADP) vor primi retribuția tarifară de încadrare avută înaintea delegării, calculată la programul normal de 8 ore pe zi, inclusiv indemnizația de conducere (dacă e cazul), sporul lunar de vechime și premiile aferente.

Personalul direct productiv, aflat în delegare, are dreptul, pe perioada respectivă, la retribuția medie zilnică realizată în ultimele 3 luni la locul lor permanent de muncă.

● **Modul de calcul.** În calculul retribuției cuvenite intră, potrivit art. 13 din H.C.M. nr. 822/1959 :

— retribuția tarifară, la stabilirea căreia trebuie avut în vedere dacă în cele trei luni anterioare persoanele au fost în concediu de odihnă, în incapacitate de muncă, sau au avut ore nelucrate din vina lor ori au fost scoase din producție pentru îndeplinirea unor sarcini de stat sau obștești. În astfel de situații se vor exclude din calculul retribuției atît perioadele respective cît și sumele aferente ;

— adaosul de acord ;

— sporurile de calificare și cele pentru exercitarea unei funcții de conducere de șef de echipă sau de brigadă ;

— sporul de vechime.

Pe timpul delegării persoana în cauză nu poate efectua ore suplimentare (pct. 13 din normele M.F. și C.S.M.S. sus citate), iar timpul de repaus săptămînal se respectă și în perioada delegării. Totuși, dacă celor în cauză li s-a cerut prestarea muncii și peste programul de lucru, orele suplimentare se compensează cu timp liber corespunzător, iar dacă aceasta nu e posibil, se vor retribui cu un spor, în condițiile art. 120 din Codul muncii. Sub Codul muncii anterior, instanța noastră supremă a fost constantă în acest sens (cităm numai Decizia Colegiului civil nr. 1025/1964 în C.D. 1964

p. 183). Pentru identitate de rațiune, decizia are și în prezent caracter orientativ.

● **Acordarea echipamentului de protecție.** Unitățile care dispun delegarea sînt obligate a pune la dispoziția persoanelor delegate, echipament de protecție pe timpul îndeplinirii sarcinilor, dacă activitatea acestora se desfășoară în locuri de muncă pentru care se prevede în normativ acordarea de echipament de protecție, potrivit art. 11 din H.C.M. nr. 304/1975 privind acordarea, utilizarea și întreținerea echipamentului de protecție și a echipamentului de lucru, precum și acordarea materialelor igienico-sanitare.

● **Alocația de stat pentru copii** se va plăti în continuare în același cuantum pe toată perioada delegării în condițiile legii, de către unitatea de care aparține persoana delegată.

● **Păstrarea spațiului locativ.** Deși în noul Cod al muncii nu există o prevedere similară celei din art. 17 (2) din vechiul cod, dat fiind caracterul temporar al delegării și al continuității raporturilor de muncă, persoanele delegate își păstrează la dispoziția lor, suprafața locativă, pe toată durata delegării, astfel cum rezultă indirect din prevederile art. 19 și 20 ale Legii nr. 5/1973.

● **Obligații și răspunderi ale persoanei delegate.** Persoana delegată este obligată să respecte ordinea și disciplina muncii de la noul său loc de muncă (spre exemplu : programul de lucru, normele tehnice și de protecția muncii). Potrivit pct. 8 alin. final din Îndrumarul nr. 66427/1973 al Ministerului Muncii și al U.G.S.R. (republicat la 21 ianuarie 1975), abaterile disciplinare săvîrșite în timpul delegării în altă unitate se sancționează de conducerea unității care a dispus delegarea.

Procedura obligatorie prevăzută de art. 13 alin. 3 din Legea nr. 1/1970, privind aplicarea sancțiunii disciplinare, adică cercetarea prealabilă a faptei ce constituie abatere, ascultarea persoanei delegate și verificarea susținerilor făcute de aceasta în apărare, trebuie efectuată cu deplină seriozitate și responsabilitate de persoane aparținînd ambelor unități, dat fiind că una a resimțit consecințele prejudiciabile ordinii și disciplinei muncii, iar cealaltă se află în rapoarturi de muncă cu cel delegat. În acest fel, se va asigura o stabilire cît mai temeinică a tuturor elementelor abaterii și a efectelor sale, spre a se evita pe cît posibil o eventuală desființare a sancțiunii disciplinare de către organul de jurisdicție competent, ceea ce ar putea avea drept urmare eventuala răspundere disciplinară sau chiar materială — în condițiile legii

— a celor ce au determinat sau aplicat sancțiunea disciplinară.

Răspunderea materială a persoanei delegate comportă o analiză mai amănunțită. Deoarece persoana delegată la o altă unitate căreia îi provoacă pagube, nu se află în raporturi de muncă cu aceasta, ci cu organizația de la care a primit delegarea, este de tras o singură concluzie, și anume: cel în cauză nu va răspunde material decât față de unitatea de care aparține. În asemenea cazuri, unitatea prejudiciată va pretinde pe calea unei acțiuni arbitrale despăgubiri, de la unitatea căreia îi aparține autorul pagubei, iar aceasta, la rândul său, pentru prejudiciul suportat prin plata despăgubirii reclamantei, în temeiul hotărârii arbitrale, se va îndrepta prin emiterea unei decizii de imputare împotriva persoanei delegate, vinovată de producerea respectivei daune. Instanța noastră supremă a fost constantă în acest sens, considerând că prejudiciul localizat inițial la unitatea unde persoana este delegată se va recupera de la unitatea care a delegat-o. Aceasta la rândul său, se va despăgubi de la autorul prejudiciului cu care se află în raporturi de muncă (Trib. Suprem col. civ. dec. nr. 1109/1967 în C.D. 1967 p. 257).

Pentru stabilirea răspunderii materiale este indicat ca verificarea cauzelor, a vinovăției și precizarea prejudiciului să fie efectuate în comun de către persoane aparținând ambelor unități (delegantă și delegatară) spre a se asigura în acest mod o cercetare cât mai cuprinzătoare și mai temeinică cu scopul de a se evita ca — în cazul unui eventual litigiu de muncă — organul de jurisdicție competent să constate că prejudiciul este superior celui imputat sau să persoana socotită culpabilă nu este, în realitate, autorul pagubei. Procedindu-se în acest mod se înlătură riscul pentru cei ce fac cercetarea de a-și angrena propria lor răspundere materială potrivit celor statuate de Plenul Tribunalului Suprem prin Decizia de îndrumare nr. 5/1974 (în C.D. 1974 și urm.).

În situația în care persoana delegată cauzează prejudicii prin săvârșirea unor fapte care nu au legătură cu munca, ea va răspunde față de unitatea la care își desfășoară activitatea potrivit regulilor din dreptul civil, iar atunci când prejudiciul a fost cauzat prin infracțiune, unitatea delegatară se constituie parte civilă.

În cazul când paguba a fost produsă împreună cu una sau mai multe persoane din unitatea în care se execută delegarea, printr-o abatere de la regulile de conviețuire socială, în baza art. 11, 25 și art. 28 alin. 3 din Legea nr. 59/1968 privind comisile de judecată, acest organ de jurisdicție a muncii are competența a obliga la plata despăgubirilor.

● **Alte obligații.** Persoana aflată în delegare care locuiește mai mult de 30 zile la altă adresă decât cea a domiciliului său, este obligată să se pre-

zinte la organul de miliție în circumscripția căruia și-a stabilit reședința, pentru a cere înscrierea mențiunii corespunzătoare în actul de identitate, astfel cum rezultă din coroborarea alin. 1 și 2 ale art. 22 din Legea nr. 5/1971. (republicată în 1978).

EFECTELE DETAȘĂRII

1) **Detașarea este obligatorie**, cind se dispune în condițiile legii. Refuzul nejustificat de a executa dispoziția de detașare poate atrage aplicarea de sancțiuni disciplinare, inclusiv desfacerea contractului de muncă. Legalitatea ordinului de detașare este supusă controlului organului de jurisdicție a muncii, în cazul în care persoana detașată promovează un litigiu de muncă. Dacă, drept urmare a refuzului de a executa detașarea, unitatea procedează la desfacerea disciplinară a contractului de muncă, organul de jurisdicție a muncii este competent a stabili temeinicia și legalitatea ambelor măsuri (atât a detașării cât și a sancțiunii disciplinare. (Trib. Suprem col. civ. dec. nr. 1365/1965 în C.D. 1965 p. 212).

Persoanele care au fost obligate prin hotărâre judecătorească să presteze muncă pe timp de un an, potrivit art. 9 din Legea nr. 25/1976 privind încadrarea într-o muncă utilă a persoanelor apte de muncă, pot fi detașate — în cursul acestui termen — numai cu acordul Direcției pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale, emis în baza art. 12 alin. 2 din același act normativ.

2) **Persoana detașată își păstrează aceeași condiție juridică pe care o avea în unitatea de origine.** Drept urmare, își păstrează funcția și retribuția avute anterior, potrivit dispoziției art. 67 (1) din Codul muncii. Art. 67 (2) din Codul muncii prevede posibilitatea schimbării felului muncii — care trebuie să fie însă corespunzătoare pregătirii profesionale — și modificarea retribuirii de încadrare care poate fi superioară (nici într-un caz inferioară) sau egală celei avute anterior. Unitatea unde se execută detașarea poate deci proceda la încadrarea celui detașat într-o funcție legală sau superioară, cu retribuția corespunzătoare.

Asa cum am arătat, detașarea implică integrarea celui în cauză într-un alt colectiv de muncă unde își desfășoară activitatea fapt care naște pentru noua unitate obligația de a asigura retribuirea acestuia. Existența postului vacant (chiar temporar) în cazul detașării personalului T.E.S.A.D.P. sau existența fondurilor necesare pentru retribuirea unui muncitor sînt deci condiții nrealabile și inexorabile pentru legalitatea retribuirii și validitatea detașării.

În cazul în care la noua unitate se lucrează în acord simplu sau global, persoana detașată va fi retribuită în acest mod.

În cazul în care la noul loc de muncă, sînt alți indicatori pentru retri-

buirea muncii, retribuția persoanei detașate va fi diminuată sau majorată în raport de nerealizarea sau depășirea acestora.

La reîntoarcerea detașatului la unitatea de care aparține, acesta va intra în deplinătatea tuturor drepturilor avute anterior, detașarea nefiind considerată ca o întrerupere a contractului de muncă, ci numai ca o suspendare a sa. Dacă cel în cauză era membru al organului de conducere colectivă sau al comisiei de judecată, păstrează în continuare aceeași calitate și-și va relua atribuțiile și sarcinile avute anterior detașării.

Deoarece contractul de muncă încheiat cu unitatea care a dispus detașarea nu este desființat, ci numai suspendat în privința prestării muncii și a retribuirii, celelalte drepturi și obligații corelative subsistînd, carnetul de muncă va fi păstrat de această unitate, astfel cum rezultă din prevederea cuprinsă în art. 4 (2) din Decretul Consiliului de Stat nr. 92/1976 privind carnetul de muncă.

● **Unitatea cedentă (de origine) „păstrează dreptul de a detașa persoana încadrată în muncă la o altă unitate; acest drept nu trece asupra unității cesionare“.** Unitatea nouă la care lucrează cel detașat nu va putea, la rândul său, să dispună detașarea la o altă organizație; acest drept a-vîndu-l — așa cum s-a arătat — numai unitatea cedentă. Ea este însă îndrituită a dispune delegarea la o subunitate fără ca prin aceasta să poată prelungi perioada de detașare și fără ca cel în cauză să poată primi indemnizația de detașare, ci numai drepturile de delegare (pct. 16 din Norme).

● **Păstrarea vechimii neîntrerupte în muncă și a vechimii neîntrerupte în aceeași unitate cu toate drepturile ce decurg din această situație privitoare la concediul de odihnă, alocația de stat pentru copii, indemnizațiile în cadrul asigurărilor sociale de stat etc. pe care le evidențiem:**

— dreptul la concediul de odihnă al persoanelor detașate nu poate fi afectat de detașarea care a avut loc. Deși principiul în sine nu necesită nici un fel de discuție, aplicarea sa în practică cere unele precizări. Cînd detașarea are loc la o unitate componentă a centralei, aceasta este obligată a respecta programarea efectuată la începutul anului calendaristic de către unitatea superioară. În cazul în care detașarea s-a dispus la o altă unitate, aceasta trebuie, de regulă, să respecte programarea inițială, dar poate efectua și o altă programare în funcție de necesitățile sale proprii. Dacă, prin reprogramarea efectuată de către noua unitate concediul de odihnă este în curs după ce a încetat însăși detașarea (adică după perioadele de 6 luni și respectiv 12 luni) ne raliem opiniei potrivit căreia este necesar acordul unității de origine, deoarece o parte din concediu se va efectua în perioada în care persoana

în cauză își va relua lucrul la vechea unitate. Între cele două unități va interveni un calcul de decontare ținându-se seama în mod proporțional de perioadele de activitate prestată la fiecare. Indemnizația pentru concediul de odihnă se plătește de către unitatea la care funcționează cel detașat. Unitatea de origine, în care persoana a lucrat o parte din cele 12 luni ale perioadelor anterioare, va plăti unității în care cel în cauză lucrează la data plecării în concediu, contravaloarea indemnizației cuvenite pe timpul lucrat în cadrul ei;

— detașarea nu afectează drepturile de asigurări sociale și, prin consecință, persoanele detașate vor primi indemnizații și în cazul în care incapacitatea de muncă a survenit în perioada detașării;

— persoana detașată va primi în continuare alocația de stat pentru copii pe toată perioada detașării, de la unitatea unde lucrează, de unde primește și retribuția. Acest fapt reiese din art. 14 (3) lit. a din Decretul nr. 246/1977 privind alocația de stat pentru copii unde se menționează că plata acesteia se face de către „unitățile care plătesc drepturile de retribuție”. În cazul în care detașarea a avut loc în cursul unei luni, unitatea plătitoare va calcula și acorda alocația de stat pentru copii la finele acesteia, în baza unei confirmări a unității de origine prin care se atestă că persoana are dreptul la această alocație.

● Păstrarea suprafeței locative este, de asemenea, asigurată prin aplicarea art. 19 din Legea nr. 5/1973 și art. 12 din H.C.M. nr. 860/1973 pentru stabilirea măsurilor de executare a Legii nr. 5/1973, deoarece nu ne aflăm în fața unei mutări definitive, cunoscut fiind că detașarea are, prin excelență, un caracter temporar.

● Persoanele detașate își păstrează nealterat dreptul de a primi gratificații, premii aferente perioadei cit au lucrat la unitatea de origine. De la sine înțeles, că la noul loc de muncă are deschisă aceeași vocație.

● Persoanele detașate vor primi echipament de protecție pe timpul îndeplinirii sarcinilor de la unitatea la care sînt detașate, dacă activitatea se desfășoară în locuri de muncă pentru care se prevede în normativ acordarea de echipament de protecție (art. 11 din H.C.M. nr. 304/1975).

● Asigurarea cazării constituie o îndatorire a unității unde persoanele sînt detașate. Cazarea se va face în baracamente sau clădiri proprii sau, dacă acest lucru nu este cu putință, se vor închiria locuințe în limitele tarifelor legale (art. 11 din H.C.M. nr. 822/1959 republicată la 12.X.1963). Chiria se achită direct de către unitatea la care este detașată persoana încadrată în muncă celui ce pune la dispoziție suprafața locativă.

dr. C. JORNESCU

financiar

Răspunderea materială pentru despăgubirile plătite cu ocazia reintegrării

Astfel cum a precizat instanța noastră supremă, făcînd aplicarea prevederilor Legii nr. 12/1971 și ale Codului muncii, reintegrarea nu echivalează cu reincadrarea în muncă (decizia secției civile nr. 2962/1973 în Repertoriu II pag. 263 speța 34). Reintegrarea poate avea loc numai în două situații: în caz de anulare a desfacerii contractului de muncă și în caz de anulare a măsurii de trecere a unei persoane în altă muncă cu încălcarea condițiilor legii.

Ca o consecință logică, în ambele situații, Codul muncii instituie în art. 136 obligația unității de a despăgubi pe cel care este reintegrat ca urmare a anulării desfacerii contractului de muncă și în art. 111 printr-o normă cu caracter general obligă unitatea ca să despăgubească pe cel care, din culpa acesteia, a suferit un prejudiciu în timpul sau în legătură cu serviciul.

Sumele plătite de unitate cu titlu de daune celor reintegrați ca urmare a anulării desfacerii contractului de muncă sau a anulării trecerii în altă muncă, se vor recupera de la persoanele care au dispus sau au determinat luarea acestor măsuri nelegale, desființate printr-o hotărîre definitivă de organele de jurisdicție a muncii. Soluția este aceeași în ipoteza în care nu intervine o hotărîre a organelor de jurisdicție, reintegrarea fiind efectuată chiar de către unitate prin revenirea asupra desfacerii contractului de muncă sau prin retractarea ori revocarea măsurii de trecere în altă muncă.

În cele ce urmează ne propunem a învedera că răspunderea materială a celor din cauza cărora unitatea a fost obligată la daune, funcționează în condiții diferite după cum daunele s-au datorat ca urmare a anulării desfacerii contractului de muncă ori ca o consecință a anulării trecerii în altă muncă.

În cazul în care despăgubirile au fost acordate și plătite ca urmare a anulării trecerii în altă muncă, răspunderea materială a celor care au dispus sau determinat măsura este angrenată în condițiile art. 102 alin. 1 din Codul muncii, aceștia avînd a răspunde și pentru cea mai mică vină. Altminteri spus, răspunderea lor materială se stabilește indiferent de gradul lor de vinovăție.

Dimpotrivă, în cazul în care daunele au fost acordate și plătite ca urmare a anulării desfacerii unui contract de muncă, răspunderea materială a celor ce au determinat o asemenea măsură este reglementată de art. 136 alin. 3 din Codul muncii care pretinde existența relei lor credințe. Reaua credință este o formă gravă a culpei. Numai dacă se dovedește reaua credință a celor vinovați aceștia vor răspunde material față de unitate.

Distincția făcută de lege prezintă un interes practic deosebit pentru conducătorii unităților socialiste a căror răspundere materială pentru o măsură ilegală de trecere a unei persoane în altă muncă este angrenată chiar dacă au acționat cu ușurință sau neglijență.

J. COSTIN

practică arbitrală privind calitatea

● **SUPORTAREA RISCULUI DEGRADĂRII MĂRFURILOR.** Conform art. 16 alin. final, din Legea nr. 71/1969, pe data trecerii produselor în proprietatea sau administrarea directă a unității beneficiare trec și riscurile asupra sa. În baza aceleiași prevederi sus citate produsele trec în proprietatea sau administrarea directă a beneficiarului după caz:

— pe data predării produselor către beneficiar;

— pe data predării produselor către organizația de transport, în cazul în care expedierea acestora este în sarcina furnizorului.

În cazul în care degradarea produselor are loc ulterior predării către beneficiar, pe timpul transportului lor de către furnizoare cu mijloace proprii, riscul îl suportă unitatea fur-

nizoare, deoarece în momentul deteriorării lor se aflau în administrarea directă a acesteia. În acest sens decizia PAS nr. 2704/1977.

● **Consecințele netrimiterii certificatului de calitate.** În conformitate cu prevederile art. 49 din Legea nr. 71/1977, furnizorul este obligat să expedieze beneficiarului odată cu marfa și certificatul de calitate.

Lipsa acestora îndreptățește pe beneficiar să refuze plata prețului produselor, potrivit art. 90, lit. e din Normele metodologice ale Băncii Naționale nr. 2/1977, iar în baza art. 1, lit. f din H.C.M. nr. 306/1970, netrimiteria certificatului de calitate este sancționată cu plata de penalități de 2% din valoarea produselor.

Potrivit deciziei P.A.S. nr. 3182/1977, menținerea în avizul de expediere că

marfa corespunde din punct de vedere calitativ nu poate suplini lipsa certificatului de calitate, deoarece legea prevede că dovada calității se face cu certificatul de calitate și nu cu alte acte.

● **NECORELAREA CORESPUNZĂTOARE A CLAUZELOR DIN CONTRACTUL INTERN CU CELE DIN CONTRACTUL EXTERN.** Potrivit legislației în vigoare, întreprinderile de comerț exterior au obligația să încheie contracte externe, corelind clauzele contractului intern cu conținutul contractului extern. În cazul în care unitatea de comerț nu corelează clauzele din aceste două contracte își asumă propria sa răspundere. Pentru necorelarea clauzelor între contractul intern și cel extern, referitoare la termenul de descoperire a viciilor ascunse, prin decizia P.A.S. nr. 3299/1977 s-a angajat răspunderea patrimonială a întreprinderii de comerț exterior.

● **DEPRECIEREA PRODUSELOR ÎN TIMPUL TRANSPORTULUI DIN CAUZA DEFICIENȚELOR CALITATIVE. CONSECINȚE.** Așa cum s-a mai arătat, potrivit art. 16 din Legea nr. 71/1969, riscurile trec asupra beneficiarului odată cu predarea mărfurilor către organizația de transport de către furnizor. Prin această prevedere, legea a înțeles să reglementeze cazurile propriu-zise de risc, iar nu și consecințele culpei furnizorului, constând în livrarea de produse cu deficiențe calitative. Cu alte cuvinte, dacă deprecierea produselor în timpul transportului se datorează calității lor necorespunzătoare, este normal să se rețină culpa unității furnizoare care va suporta și consecințele patrimoniale ale faptei sale culpabile. În acest sens decizia P.A.S. nr. 3320/1977.

● **DEPRECIEREA PRODUSELOR ÎN TIMPUL TRANSPORTULUI DIN CULPA BENEFICIARULUI.** În mod asemănător, cu speța menționată mai sus, prin decizia P.A.S. nr. 3924/1977 s-a decis că în cazul în care produsele se depreciază în timpul transportului din cauze neimputabile unității furnizoare, riscul privește unitatea beneficiară în baza art. 16 din Legea nr. 71/1969. Cu atât mai mult când se reține culpa beneficiarului, consecințele păgubitoare se resfring asupra patrimoniului său. În speța dedusă spre soluționare, deprecierea produselor s-a datorat faptului că beneficiara dispunând recartarea vagonului, a prelungit durata transportului, fapt ce a dus la pierderea însușirilor calitative a produselor.

● **CARACTERIZAREA VICIILOR ASCUNSE.** În cazul livrării de mobilier, viciile care nu se pot descoperi la data livrării, ci numai cu prilejul operațiunii de asamblare și montare, chiar dacă aceasta s-a efectuat de personalul unității furnizoare în magazinul beneficiarului sînt con-

siderate vicii ascunse. În acest sens s-a decis cu ocazia cercetării dreptului de control prin decizia P.A.S. nr. 3843/1977.

● **OMISIUNEA BENEFICIARULUI DE A DETERMINA CALITATEA PRODUSELOR ÎN FUNCȚIE DE NECESITĂȚILE SALE. CONSECINȚE.** În conformitate cu prevederile art. 27, lit. j din Legea nr. 7/1977, beneficiarul are obligația să includă în cuprinsul contractelor economice clauze prin care să precizeze caracteristicile de calitate ale produselor, corespunzătoare scopului și procesului de fabricare.

Dacă beneficiarul a omis a preciza aceste caracteristici, nu este îndrituit de a refuza produsul livrat pe motiv că nu corespunde necesităților sale, în cazul cînd marfa intrunește condițiile de calitate din contract sau din standardul de stat. Într-o atare situație, beneficiarul este obligat să primească produsul și să facă plata prețului, consecințele păgubitoare, ur-

mînd a le suporta singur, ele fiind rezultatul culpei sale proprii (decizia P.A.S. nr. 1716/1978).

● **PRESCRIEREA ACȚIUNII PRIVIND VICIILE ASCUNSE.** În conformitate cu prevederile art. 31 din Legea nr. 7/1977, unitățile furnizoare răspund pentru eventualele vicii ascunse rezultate din fabricație, apărute în toată perioada de utilizare normată. Această prevedere modifică implicit art. 11 din Decretul nr. 167/1958 potrivit căruia răspunderea pentru vicii ascunse era limitată la termenul de 1 an de la livrarea produsului. Soluția consacrată de legiuitor prin art. 31 din Legea nr. 7/1977 se justifică din punct de vedere economic și juridic, instituindu-se o răspundere agravată a unității furnizoare impusă de cerința majoră de a se opri introducerea în circuitul economic a unor produse de calitate necorespunzătoare. În acest sens decizia P.A.S. nr. 2061/1978.

C. J.

contract economic

Obligația de predare a documentației tehnice

În cadrul contractului de furnizare, unității beneficiare îi revin, uneori, obligații de a căror îndeplinire este condiționată livrarea produselor care formează obiectul contractului. Deci, îndeplinirea îndatoririi de a preda produsele contractate — care constituie obligația principală a unității furnizoare — este în funcție, în aceste cazuri, de modul în care unitatea beneficiară a îndeplinit, la rîndul său, unele din obligațiile ce-l revin.

Cu alte cuvinte, unitatea beneficiară, creditor al obligației de predare a produselor contractate, are în astfel de situații, și calitatea debitor al unor obligații a căror creditor este unitatea furnizoare. Aceste din urmă obligații nu sînt stabilite în favoarea unității furnizoare, ci în interesul îndeplinirii sarcinii de plan, astfel cum va reieși din cele ce urmează.

De pildă, art. 7 din Legea nr. 71/1969 prevede că „pentru utilaje tehnologice și instalații complexe părțile sînt obligate să stabilească prin contract termene de predare a documentației tehnice complete pentru întregul obiectiv sau pe ansamble și subansamble ce se pot executa independent, precum și termenele de livrare a utilajelor sau instalațiilor, calculate de la predarea documentației. Beneficiarul răspunde de calitatea documentației tehnice predate furnizorului”.

Care sînt consecințele nerespectării, de către unitatea beneficiară, a termenelor stabilite în privința predării documentației tehnice ?

În primul rînd, se răspunde cu penalități și — dacă este cazul — cu daune. Menționăm că art. 1 lit. b din H.C.M. nr. 306/1970 cuprinde penalitățile aplicabile în cazul nepredării la termen a documentației tehnice.

În al doilea rînd, această întîrziere produce efecte, din cele mai substanțiale, asupra răspunderii unității furnizoare pentru nepredarea la termenul prevăzut în contract a utilajelor tehnologice și instalațiilor complexe.

Este evidentă legătura dintre realizarea acestor produse și data predării documentației tehnice. Ea rezultă, în mod expres, din prevederile sus citate ale Legii nr. 71/1969 care obligă părțile să stabilească termene de livrare „calculate de la predarea documentației”.

Iată de ce, întîrzierea unității beneficiare în îndeplinirea obligației la care ne referim justifică, în unele cazuri, întîrzierea unității furnizoare în predarea utilajelor sau instalațiilor contractate.

Desigur că această consecință nu se produce în mod mecanic și stereotip. Urmărilor reale ale nerespectării termenului de predare a documentației tehnice se pot deduce numai prin stabilirea legăturii cauzale dintre neîndeplinirea unei obligații și neîndeplinirea celeilalte. Trebuie să se determine în contract măsura în care întîrzierea în livrarea utilajelor sau instalațiilor se datorează, în mod efectiv, întîrzierii cu care s-a predat documentația tehnică.

Urmările sînt similare în cazul prădării unei documentații tehnice necorespunzătoare. Observînd necorespunderea, unitatea furnizoare este îndreptățită să pretindă celei beneficiare corectarea sau completarea ei, ceea ce poate determina, de asemenea, întîrzieri în realizarea și livrarea produselor respective.

Într-o atare situație, interesează și momentul în care unitatea furnizoare a sesizat necorespunderea documentației ca și data cînd a semnalat și a pretins unității beneficiare înlăturarea deficiențelor. Socoțim că acest aspect se impune a fi avut în vedere, deoarece, raportul contractual fiind stabilit în vederea îndeplinirii unei sarcini de plan, ambele unități trebuie să manifeste maximă diligență și să concluzioneze operativ în vederea înlăturării tuturor obstacolelor din calea îndeplinirii sarcinii de plan care stă la baza contractului.

Iată de ce, ni se pare că nu se poate fi indiferent, pe planul răspunderii, modul cum s-a comportat unitatea furnizoare căreia i s-a predat o documentație tehnică necorespunzătoare. Astfel, de pildă, nu ar putea să rămînă fără consecințe juridice faptul că primind din timp documentația

tehnică, unitatea furnizoare relevă necorespunderea ei abia cu o lună înainte de scadența termenului de livrare, deși a avut posibilități să sesizeze acea necorespundere chiar cu ocazia primirii documentației.

Se invocă frecvent faptul că întîrzierea în transmiterea documentației tehnice ori necorespunderea ei nu este urmarea unor fapte imputabile unității beneficiare, ci proiectantului cu care această unitate a încheiat contract pentru elaborarea documentației.

Asemenea susțineri nu sînt de natură să apere de răspundere, deoarece proiectantul este un terț față de raportul juridic dintre unitatea furnizoare și cea beneficiară, iar fapta unui terț nu are relevanță în cadrul acestui raport.

Nu mai unitatea beneficiară este, deci, în drept să obțină angajarea răspunderii proiectantului și să recupereze de la acesta daunele pe care le-a suferit datorită nepredării documentației tehnice pe care le-a suferit datorită nepredării documentației tehnice la termen sau din cauza prădării unei documentații necorespunzătoare.

I. ICZKOVITS

comerț exterior

Atribuțiile participanților la transporturile internaționale

În numărul 10 al Suplimentului, la rubrica „Comerț exterior”, am prezentat regulile generale privind transportul internațional al exporturilor complexe. Continuăm în acest număr cu atribuțiile participanților la asemenea transporturi.

Alături de întreprinderea de comerț exterior, la executarea lucrărilor de construcții-montaj în străinătate, participă executantul propriu zis al acestor lucrări, care este și furnizorul principal al utilajelor/mașinilor/pieselor de schimb/echipamentelor și materialelor de construcții. Ca urmare, vom arăta expedierea mărfurilor destinate șantierelor din străinătate sub prisma sarcinilor ce revin furnizorului.

În baza sarcinilor de plan export și a contractelor externe încheiate de întreprinderea de comerț exterior, furnizorul trebuie să se îngrijească — în cadrul termenelor stabilite — de aprovizionarea mașinilor/utilajelor/echipamentelor/pieselor de schimb și materialelor de construcții necesare șantierelor din străinătate. Condițiile minime esențiale care se vor avea în vedere, sînt marfa (cu indicarea cantității, calității, caracteristicile tehnice), ambalajul, marcajul, condițiile de termenele de livrare și expedierea. De asemenea, la baza expedierii mărfu-

rilor trebuie să existe un plan de transport, care să cuprindă prevederile volumelor de transport, pe fel de trafic, loc de încărcare, puncte de frontieră sau porturi de încărcare și perioada de încărcare.

În afară de alegerea ambalajului adecvat mărfurilor care se transportă (la care trebuie să adăugăm că tipizarea lor a dus la apariția containereilor — care ușurează considerabil transportul și stivuirea mărfurilor, reducînd și cheltuielile de manipulare și transport), furnizorul trebuie să acorde o atenție și asupra verificării mijlocului de transport pus la dispoziție de căraș (dacă corespunde efectuării în bune condițiuni a transportului), precum și la încărcarea și fixarea mărfurilor în mijlocul de transport și utilizarea la maximum a capacității acestuia, cunoscut fiind că o bună stivuire a mărfurilor influențează favorabil costul transportului.

În vederea asigurării transportului în cele mai bune condiții, pe lângă cele arătate, furnizorul va ține seama ca:

— mașinile/utilajele/echipamentele sensibile să fie asigurate (unse) împotriva ruginii, mai ales cele în condiții marine de transport;

— pentru mărfurile fragile, să se prevadă mențiunea ca atare, iar pen-

tru poziția de așezare să se treacă semnele convenționale;

— pentru economisire de spațiu maritim, se recomandă ca unele utilaje să fie ambalate pentru protejare în sietaje rezistente, peste care sa se poata, eventual, încărcă alte mărfuri, în autocamioane, barci etc. se vor introduce diverse mărfuri pretabile (cazarmament, lazi mici etc.);

— marfurile susceptibile de sustragerea unor piese depozitate pe platformele din incinta portului, vor trebui supravegheate începînd de la descărcarea lor, inclusiv în timpul manipulării, pînă la încărcarea lor pe navă, iar cele încărcate pe puntea navelor să fie bine ancorate și protejate cu prelate.

Prezența furnizorului la operațiunile de încărcare, devine necesară, mai ales cînd este vorba de unele indicații referitoare la manipularea mărfurilor în vederea evitării degradării lor sau înlocuirea unor piese avariate sau sustrate în timpul manipulațiilor.

La rîndul ei, pentru îndeplinirea sarcinilor care îi revin pe linie de transporturi internaționale, întreprinderea de comerț exterior apelează la serviciile unor întreprinderi specializate în această direcție. În cele ce urmează, vom arăta principalele servicii pe care le prestează întreprinderile specializate, cu care colaborează întreprinderile de comerț exterior (pe baza contractuală):

I.C.E. „ROMTRANS”, este specializată în transporturi feroviare, rutiere, aeriene și combinate, calitate în care are următoarele atribuții:

— pregătirea calculațiilor tarifare legate de cheltuielile de transport și cheltuielile accesorii privind derularea mărfurilor de export/import;

— încheierea de contracte pentru angajarea mijloacelor de transport;

— efectuarea plății cheltuielilor ocazionate cu derularea mărfurilor, verificarea și decontarea celor ce urmează să le suporte;

— acordarea de asistență la operațiunile de ambalare, marcare, stivuire și fixare a mărfurilor în mijlocul de transport, pregătirea mărfurilor pentru expediere în funcție de specificul traficului și de reglementările internaționale sau ale țării de tranzit;

— stabilirea mijloacelor de transport și a rutelor celor mai avantajoase pentru mărfurile care se transportă și organizarea transporturilor la destinație prin intermediul caselor de expediții corespondente din străinătate;

— întocmirea documentelor de transport, inclusiv a formalităților de vămire și de tranzit, precum și perfectarea formalităților privind asigurarea mărfurilor pe durata transportului;

— avizarea în timp util a tuturor celor interesați în derularea mărfurilor;

— efectuarea prin corespondență săi a unor operațiuni de manipulare, transbordări în porturile străine, în vederea preluării și reexpedierii mărfurilor;

— acționează la arbitraj pentru soluționarea litigiilor izvorite din contractele de transport etc.

Întreprinderea de exploatare portuară (I.E.P.) Constanța și Navrom din celelalte porturi din R.S. România au ca atribuții :

— primirea mărfurilor în port și asigurarea depozitării și securității lor;
— prelucrarea dispozițiilor de transport și vămuire ;

— întocmirea listelor și formalităților de încărcare a mărfurilor pe nave, inclusiv pentru stabilirea cargoplanului ;

— încărcarea și stivuirea mărfurilor pe navă ;

— obținerea documentelor care atestă încărcarea și vămuirea mărfurilor — conosamente, declarații vamale ;

— primirea de la nave a mărfurilor de import, întocmirea formalităților și reexpedierea lor către beneficiarii interni ;

— pregătirea documentației necesare primitoilor, în cazurile în care mărfurile sosite sînt avariate sau lipsă din conținut ;

— decontarea către I.C.E. a tuturor cheltuielilor efectuate în legătură cu activitatea de expediție maritimă a mărfurilor ;

— întocmirea actelor de constatare pentru diverse nepotriviri constatate (reclamații, procese verbale de lipsuri, avarii, litigii etc.).

NAVLOMAR întreprindere specializată în navlosire, efectuează următoarele servicii :

— prospectarea pieței internaționale a navlurilor în vederea angajării tonajului maritim și fluvial solicitat transportării mărfurilor ;

— navlosirea de nave românești și străine și întocmirea documentelor aferente navlosirii ;

— întocmirea documentelor necesare efectuării transporturilor (conosamente, manifeste, certificate etc.) ;

— angajarea de agenți (brokeri) în porturile străine pentru asigurarea derulării în condiții cât mai bune a mărfurilor (operațiuni de încărcare/descărcare/transbordare și alte prestații de servicii) ;

— întocmirea formalităților de asigurare a mărfurilor pe durata transportului ;

— efectuarea remiterilor de navluri, inclusiv demurrage/despatch, comisioane etc. ;

— acționarea la arbitraj pentru soluționarea litigiilor izvorite din contractele de navlosire etc.

Pentru prestațiile de serviciu efectuate, Romtrans și Navlomar — care acționează din dispoziția, în contul și numele întreprinderilor de comerț exterior — primesc un comision, iar I.E.P. Constanța, respectiv Navrom Galați și Brăila, decontează I.C.E. contravaloarea tuturor prestațiilor de servicii efectuate, în conformitate cu convențiile (contractele) bilaterale încheiate.

Întrucît întreprinderile sus-menționate sînt specializate în probleme de transport și (vămuire) expediții internaționale (avînd încheiate convenții și aranjamente cu administrația de cale ferată, rutiere, aeriene, portuare, cu armatori, brokeri, case de expediții etc. în baza cărora din mandatul întreprinderii de comerț exterior își desfășoară activitatea, obținînd anumite reduceri

față de tarifele oficiale practicate), stabilirea celor mai convenabile clauze la încheierea principalelor contracte privind construcțiile de montaj în străinătate, capătă o deosebită importanță și creează siguranța derulării transporturilor în cele mai bune condiții din punct de vedere operativ.

AL. HOSSU

Întrebări și răspunsuri

● **VICTOR POPESCU București** întreabă dacă neomologarea unui produs livrat poate duce la concluzia că produsul este necorespunzător calitativ.

Art. 27 din Legea nr. 7/1977 instituie în sarcina unităților producătoare obligația de a introduce în fabricația de serie produse noi numai după omologarea acestora.

Din această prevedere legală se desprinde concluzia că produsele de serie nu pot fi livrate înainte de omologare. Călcarea acestei interdicții de ordin legal duce la consecința că produsele în cauză nu sînt corespunzătoare din punct de vedere calitativ, unitățile beneficiare fiind obligate a le refuza.

● **VASILE VIRNAV, Slobozia** întreabă dacă sancțiunea disciplinară a personalului din compartimentele independente de control tehnic al calității poate fi aplicată numai de organele de conducere ale unității ori este necesar și acordul unităților teritoriale ale Inspectoratului General de Stat pentru Controlul Calității Produselor. Art. 43, alin. 2 din Legea nr. 7/1977 este clar în această privință. Sancțiunea se aplică de către conducătorul unității (în opinia noastră și de organul de conducere colectivă) cu acordul organelor teritoriale ale I.G.S.C.C.P. Legea nu cere un aviz, ci un acord. În lipsa acordului cerut de lege, sancționarea disciplinară este nelegală.

● **GABRIELSCU VAL, București** solicită lămuriri cu privire la termenul în care antreprenorul general răspunde pentru viciile ascunse ale lucrărilor de construcții-montaj.

Potrivit dispozițiilor art. 90 din Legea nr. 8/1977, antreprenorul general răspunde pentru viciile ascunse ale construcției, ivite într-o perioadă de 10 ani de la predarea acesteia. După împlinirea acestui termen, antreprenorul general răspunde pentru viciile rezultate din neîncadrarea construcției în gradul de seismicitate aprobat, pe toată durata de serviciu normată a construcției.

● **POPA GHEORGHE GHEORGHE, București** solicită lămuriri cu privire la faptul dacă între unitățile socialiste termenele de garanție se pot suspenda. Nu există o reglementare legală în această privință.

În conformitate cu prevederile H.C.M. nr. 753/1965 și instrucțiunile de aplicare, la unele bunuri de folosință îndelungată care se vînd prin uni-

tățile comerciale, termenul de garanție se suspendă pe o durată ce începe de la reclamarea defecțiunilor și pînă la data repunerii bunului în stare de folosință. Cu alte cuvinte, această perioadă nu se socotește în durata termenului de garanție.

Organele arbitrale, urmărind a da termenelor de garanție dintre unitățile socialiste un conținut real și pentru a le conferi eficacitatea cuvenită, a adoptat această soluție și în rapoarturile de livrare de produse între organizațiile socialiste.

● **IONESCU GRIGORE, București** întreabă dacă livrarea unor produse de calitate inferioară celeia prevăzute în contract se consideră ca o furnizare calitativ necorespunzătoare.

Din scrisoarea ce ne-ați adresat-o rezultă că în contract s-a prevăzut livrarea unor produse de calitate I și că în realitate s-au livrat produse de calitate a II-a. Ele au corespuns calității a II-a, dar prin livrarea lor nu s-a executat obligația furnizorului prevăzută în contract.

În situația dată, s-a efectuat o livrare necontractată și nu o livrare de produse calitativ necorespunzătoare.

● **STOICA DUMITRU, București** întreabă dacă se pot formula pretenții împotriva furnizorului privind calitatea necorespunzătoare a ambalajelor în situația în care ele au asigurat totuși, integritatea mărfurilor pînă la destinație.

Din cele relatate de Dv. rezultă că deși mărfurile au sosit intacte la destinație, totuși ambalajele nu sînt corespunzătoare calitativ, neîndeplinind prescripțiile calitative prevăzute de ordinul nr. 108/1975 a M.A.T.M.C.G.F.F. Constatarea s-a făcut la destinație potrivit legii cu delegat neutru, fiind opozabilă furnizorului.

În situația dată se pot formula pretenții cu privire la calitatea necorespunzătoare a ambalajelor.

● **IVĂNESCU ALEXANDRU** se interesează de răspunderea bazelor specializate față de beneficiarii interni pentru viciile ascunse ale produselor provenite din import.

În conformitate cu contractul model aprobat prin ordinul M.I.N. nr. 38/1973, furnizorul intern (bază specializată) răspunde pentru viciile ascunse în limitele celor convenite cu furnizorul extern.

C. J.

oferte
DE PRODUSE
DIN STOC

capacitati de productie produse noi

CIRCUL GLOBUS BUCUREȘTI

Alea Circului nr. 15, sector 2. Cod 762903, telefon: 11.01.20

- Bară cupru 25×5 kg. 28,500
- Cablu tracțiune zincat Ø 6 kg. 37,00
- Cablu oțel Ø 8,5 kg. 200
- Cablu oțel 6×19×0,6 kg. 275
- Cablu oțel Ø 11 kg. 596
- Cablu oțel Ø 14 kg. 400
- Cablu oțel Ø 15 kg. 372
- Cablu oțel Ø 17 kg. 508
- Împletitură zincată kg. 18,500
- Oțel arc kg. 98
- Oțel lat 30×5 kg. 300
- Oțel Ø 14 kg. 500
- Oțel cornier 30×30×4 kg. 840
- Oțel cornier 36×36×4 kg. 383
- Oțel cornier 100×100×5 kg. 232
- Oțel UNP 80 mm kg. 1595
- Sirmă oțel Ø 1 mm kg. 2,800
- Sirmă oțel Ø 2,5 mm kg. 21,200
- Tablă alamă kg. 6,200
- Tablă aluminiu kg. 11
- Tablă aluminiu de 2,5 mm kg. 17,800
- Tablă neagră de 7 mm kg. 328
- Tablă neagră de 11 mm kg. 555,500
- Tablă neagră de 20 mm kg. 460
- Tablă ștraifuri 0,75 mm kg. 821
- Tablă zin ată 0,4 mm kg. 100
- Teavă alamă 15×1 kg. 10
- Teavă alamă 8×1,1, kg. 19,500
- Teavă aluminiu 28×1,5 kg. 8,500
- Teavă cupru Ø 10 kg. 4,600
- Teavă cupru Ø 28×2 kg. 5
- Apă tare kg. 20
- Balamale paftale buc. 130
- Balamale fereastră buc. 150
- Balamale bandă m. 15
- Baiț de nuc kg. 7
- Belciuge 1/2 buc. 266
- Burghiu pt. lemn Ø 5 buc. 5
- Idem Ø 6 buc. 5
- Idem Ø 7 buc. 5
- Idem Ø 18 buc. 4
- Butoni splint did. buc. 435
- Coloranți textili kg. 2
- Consolă etajeră buc. 16
- Celofan coli 24
- Celuloid 1 mm kg. 1,500
- Curea pt. timplărie buc. 3
- Cuie spint kg. 9,900
- Cuie albastre taniterie kg. 17,400
- Cuie tablă kg. 23,500
- Cuie waghare kg. 111,700
- C uie de 12 cm kg. 26,500
- Cuie oirlige kg. 7,500
- Etichete tablă CFR buc. 400,00
- Follii plastic kg. 3,600
- Furtun cauciuc Ø 28 m. 36,00
- Furtun cauciuc Ø 50 m. 37,00
- Ghevimbor M 10/1 buc. 15
- Idem M 18 buc. 2
- Idem M 20 buc. 9
- Holtșuruburi 5×40 buc. 1600
- Nitrolac roșu kg. 60
- Nituri aluminiu kg. 4,800
- Idem 6/10 kg 5
- Idem fier 4×14 kg. 15,600
- Nituri 5×8 kg. 10
- Nituri 4×8 kg. 7,400
- Pedale biciclete per. 1
- Pile late buc. 13
- Pile pătrate buc. 23
- Piulițe 10 mm kg. 2
- Placaj ceramic mp 12,70
- Plafoniere mici buc. 20
- Plăcuțe tablă P.C.I. și NTSM buc. 293
- Robinet colțar 3/8 buc. 6
- Robinet dublu reglaj 3/4 buc. 10
- Robinet dublu reglaj 1/4 buc. 3
- Robinet trecere 3/4 buc. 4
- Robinet colțar 1/2 buc. 4
- Șmirghel coli 125
- Șaibe Ø 12 kg. 3
- Șaibe plate Ø 16 kg 1
- Spirit chit kg. 15,900
- Șuruburi M 16×50 buc. 346
- Șuruburi torb 8×100 buc. 400
- Șuruburi 16×80 buc. 535
- Vată celulozică kg. 185
- Ventil spălător 1/2 buc. 5
- Vopsea ulei pictură tub. 94
- Aplice diferite buc. 21
- Becuri 220/40 W buc. 1700
- Becuri 220/60 W buc. 1800
- Becuri 220/300 W buc. 400
- Becuri 220/500 W buc. 90
- Cablu N.G.A. 4 mm ml. 100
- Conductor VLPY 2,55 mm ml. 116
- Conductor A.F.Y 2,55 mm ml. 246
- Idem 4 mm ml. 1312
- Idem 10 mm ml. 580
- Idem 16 mm ml. 120
- Idem FY 1,5 mm ml. 400
- Idem FY 2,5 mm ml. 2000
- Idem FY 4 mm ml. 500
- Idem FYYa 2×1,5 ml. 946
- Drosare 65 W buc. 3
- Dulii pt. bec lanternă buc. 98
- Izolatori I.A.S. 40 1/2 buc. 20
- Întrerupător comandă tablou buc. 10
- Idem trifazic 200 A buc. 3
- Tub fluorescent 65 W buc. 52
- Motor electric buc. 2
- Ață de cusut A 200 batir 800
- Idem 40/9 batir 158
- Ace mașină cusut buc. 217
- Căptușeală încălțăminte m. 2,45
- Covor pe suport textil mp. 46,70
- Evelin m. 24,40
- Finet m. 33,75
- Franjuri perdele m. 11
- Izis m. 2,5
- Mătase excelsior, cupoane de 1—1,5 m. 28
- Mătase jurubiță buc. 20
- Nasturi pt. cămăși buc. 195
- Organtin m. 5,5
- Perdea de tül mp. 53
- Pinză Albuno m. 81,25
- Pinză bleu m. 21,35
- Pinză cardă m. 5,50
- Pinză filtru zinc kg. 0,700
- Pinză prelată verde m. 300
- Pinză prelată roșie m. 200
- Plus Medileine m. 26
- Pislă albă kg. 6,200
- Panglică tafta diferită m. 113
- Păr pentru păpuși kg. 2
- Relon plușat kg. 2,570
- Saten bumbac m. 3,90
- Saten alb m. 10,00
- Stofă C.B. 50919 m. 0,80
- Prezoane buc. 210
- Prize 7 poli buc. 26
- Racord principal buc. 5
- Rotor electromotor buc. 2
- Rotor dinam buc. 3
- Rotor pompă apă buc. 4

RULMENȚI :

- 312 buc. 3
- 2309 buc. 3
- 4017 buc. 1
- 6005 buc. 3
- 6010 buc. 1
- 6011 buc. 2
- 6205 buc. 4
- 6206 buc. 5
- 6210 buc. 6
- 6211 buc. 8
- 6212 buc. 8
- 6214 buc. 3
- 6304 buc. 5
- 307 K 1 buc. 2
- 6308 buc. 4
- 6408 buc. 1
- 7906 buc. 4
- 7509 buc. 3

- 30217 A buc. 2
- 30307 buc. 4
- 30311 A buc. 4
- 30312 buc. 9
- 30309 A buc. 10
- 32209 buc. 6
- 32213 A buc. 3
- 109936 buc. 6
- 270310 buc. 4
- 704904 buc. 16
- 588711 buc. 6
- Semnalizatoare triunghi buc. 90
- Saltar semnalizare buc. 6
- Șurub bielă tractor buc. 37
- Șurub reglaj tacheți buc. 10
- Șurub roată spate buc. 4
- Șurub reglaj auto buc. 40
- Șurub reglaj culbutor buc. 24
- Segmenti ferodou buc. 10
- Tijă acționare buc. 10
- Tijă împingător buc. 8
- Tijă pompă ulei buc. 10
- Bolț piston CN și R1 buc. 28

- Bobină stator electromot. buc. 7
- Becuri bilux buc. 90
- Broaște uși auto buc. 5
- Cuzineți bielă set. 10
- Cruci diferite buc. 12
- Cruce cardanică buc. 15
- Colier auto buc. 44
- Fulie alternator buc. 2
- Furcă direcție buc. 5
- Furcă viteza I, II, IV mers înapoi buc. 2
- Garnituri coloana adm. evacuare buc. 40
- Glob semnalizare auto buc. 15
- Grup conic buc. 1
- Lame ștergător parbriz buc. 6
- Manometru presiune buc. 3
- Manometru ulei buc. 8
- Manșon cauciuc filtru tractor buc. 15
- Mele direcție buc. 5
- Membrană pompă benzină buc. 8
- Miner uși auto buc. 10
- Pastile supapă buc. 10
- Pirghie debraiere buc. 7
- Pinion 3117119 buc. 3
- Piston R I și C.N. buc. 13
- Piston compresor buc. 8
- Piston C.N. 10303110 buc. 6
- Piston motor R II buc. 3
- Piuliță pt. prezoane buc. 200
- Pivot fuzetă buc. 40
- Plutitor carburator buc. 3
- Pompă ulei auto buc. 5
- Presă tupa buc. 5
- Amortizoare telescopice buc. 12
- Ampermetru buc. 6

- Arbore cardan buc. 3
- Arbore casetă direcție buc. 3
- Arbore pirghie direcție buc. 2
- Arbore pompă apă buc. 3
- Arcuri spirale buc. 2
- Arcuri spirale proșap remorci buc. 48
- Arbore cu camă buc. 3
- Axe U 650 3117236 buc. 2
- Axe oscilație buc. 4
- Bulon U 650 buc. 17
- Bulon pivot fuzetă buc. 3
- Bulon arc cercel față buc. 5
- Bulon suspensie față buc. 9
- Bulon arc spate buc. 5
- Bulon arc față buc. 20
- Bușoane radiator buc. 10
- Cilindru frână spate buc. 4
- Cilindru frână față buc. 4
- Cilindru frână roată buc. 2
- Cămăși cilindru U 650 buc. 5
- Carcasă sincron buc. 2
- Capace lămpi stop buc. 5
- Cap bară auto buc. 10
- Disc ambreiaj „Carpați“ buc. 3
- Diafragmă pompă benzină buc. 10
- Bușe pivot fuzetă buc. 15
- Bușe ghidare buc. 5
- Bușe cauciuc diferite buc. 60
- Bușe cauciuc auto buc. 37
- Bușe cauciuc filtru ulei buc. 108
- Bușe bielă motor buc. 33
- Bușe ax oscilație buc. 6
- Bușe arc suspensie față buc. 23
- Bușe arc suspensie SR buc. 6
- Brățări 3131135 auto buc. 2

ÎNTRINDEREA METALICĂ

BUCUREȘTI

Str. Încalinată nr. 129,

Sector V, telefon 23 73 80

deține în stoc și

livrează imediat

următoarele tipuri

de arzătoare

Seitan Marsi

32 mc/h/200 mm CA

40 mc/h/200 mm CA

48 mc/h/200 mm CA

56 mc/h/200 mm CA

64 mc/h/200 mm CA

88 mc/h/200 mm CA

120 mc/h/200 mm CA

144 mc/h/200 mm CA

FABRICA „METALURGICA“ SIBIU

str. Abatorului nr. 2 telefon 17240 telex 49278,

oferă și execută pe bază de comandă, fără repartiție,
cu livrare eșalonată în tr. II–IV/1979 :

- Mașini frecat mozaic — prețul 3 850 lei
- Foarfecă manuală cu pirghie pentru bancuri de lucru tip I lei 347 ; tip. II lei 553 ; tip III lei 644
- Pană sabot pentru autovehicule tip. II 45 lei tip. III 55 lei
- Containere tip. CT 1 dim. (300x200x200) gr. 2,700 kg
- Containere tip. CTC 2 dim. (400x300x200) gr. 3,900 kg
- Containere tip. CT 3 dim. (500x400x200) gr. 5,300 kg
- Containere tip. CT 4 dim. (600x400x200) gr. 6,100 kg
- Containere pliabile dim. (800x1200x985) pt. 1 000 kg, lei 2 325
- Turnări din Bz și Al (cu materialul clientului)